

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

043

45

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Szturczyńskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

JAWNE
BEZPROWAD

Egz. Nr 69

pplk dypl. Wiesław WOJCIK

ROZPOZNANIE W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII
I FRONTU

(Skrypt)

Arkusze programowe

33702

WARSZAWA

STYCZEN

1969

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
KATEDRY ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH
im. gen. broni K. Szturczyńskiego

333702

043

45

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

JAWNE
BEZOPROSTO

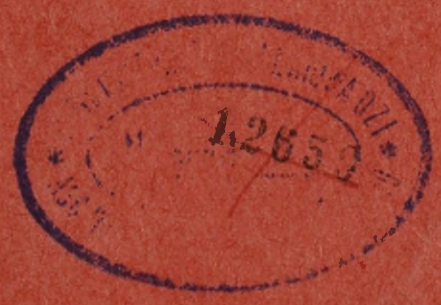

Egz. Nr 69

ppłk dypl. Wiesław WOJCIK

ROZPOZNANIE W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII I FRONTU

(Skrypt)

Archiwum

WARSZAWA

STYCZEN

1969

REJESTRY SZTABU GENERALNEGO
KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH
im. gen. broni K. Świerczewskiego

033702

ARKUSZ POPRAWEK
DO SKRYPTU "ROZPOZNANIE W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII I FRONTU"

Strony	Wiersz		Jest	Winno być
	Od góry	Od dołu		
1	2	3	4	5
11		2	- oddział rozpoznania dywersyjno-agen- turalnego zarządu rozpoznania sztabu Frontu itd. /całe zdanie/	- oddział /wydział/ działań specjalnych; - oddział agentury operacyjnej /tylko na szczeblach Frontu/.
12	5 9. 11 12,13, 14 20 22		- batalion rozpoznania specjalnego - kompania rozpoznania specjalnego 1. Rozpoznanie specjalne. Zasadniczym zadaniem rozpoznania specjalnego i dywersji tzn. rozpoznawczych i dywersyjnych o charakterze psychologicznym	- batalion specjalny - kompania specjalna 1. Działania specjalne. Zasadniczymi zadaniami działań specjal- nych i dywersji oraz akcji psycholo- giczno-terrorystycznych typu rozpoznawczego i dywersyjnego o charakterze psychologiczno-terrorystycz- nym.
13- 22			batalion rozpoznania specjalnego kompania/e/ rozpoznania specjalnego grup/ami/ rozpoznawczo-dywersyjnych plutony rozpoznania specjalnego grup/y-om/ rozpoznania specjalnego rozpoznania specjalnego działań rozpoznawczo-dywersyjnych oddział-u /wydział-u/ rozpoznania specjalnego	batalion specjalny kompania/e/ specjalne grup/ami/ specjalnych/mi/ plutony specjalne grup/y-om/ specjalnych /ne-ym/ działań specjalnych działań specjalnych oddziału/wydział-u/działania specjalnych
13		4 3	od 200 km w głąb od 200-300 km	od 300 km w głąb od 300-400 km
14		5	od 100-300 km	od 100 do 300 -400 km
15	2 12 14 15		Skład grup do prowadzenia rozpoznania jak i dywersyjnych Każda grupa otrzymuje rejon działania około 500-600 km ² x /20 x 25 - 30/	Skład grup do prowadzenia działań specjal- nych dywersyjnych jak i psychologiczno-terro- rystycznych Grupa armijna otrzymuje rejon działania około 300 km ² Skreślić
16	2 12 15	8,7,6	do dwóch godzin wypadki za dwie doby Oddział ten razem /całe zdanie/	do 1 godziny napady za jedną, a nawet dwie doby Skreślić całe zdanie
20	10	16,15	o sytuacji dywersyjnej	o sytuacji przeciwdywersyjnej
23	16,17	19	rozpoznanie łączności dalekosiężnej i rozpoznania o małym zasięgu rozpoznanie systemów łączności o małym zasięgu	rozpoznanie dalekiego zasięgu i bliskiego zasięgu rozpoznanie bliskiego zasięgu /KF na falach przewodnych i UKF/
		18,17	dywizji i częściowo armii	dywizji armii i frontu
36	8,9,10	8	Ponadto jeden klucz itd. na głębokość 700-800 km	Skreślić całe zdanie na głębokość 500-600 km
37	8-14 16,17 18		Pułk lotnictwa rozpoznania operacyjnego /całe zdanie/. Do opracowania rezul- tatów rozpozn.fotograficznego /całe zdanie/. - podstawowy-fotografowanie, pomocniczy wzrokowy 200-300 m, fotografowanie z wys.8000- 10000 m.	Skreślić oba zdania fotografowanie lotnicze, powietrzne rozpozn.r/el, rozpoznanie wzrokowe. 100-1000 m, fotografowanie z wys. od 200-10000 m.
38	5	1 xx/	- eskadra jedno i dwumiejscowych Razem w pułku 40 samolotów znajdują się samoloty Lim-2R	eskadra dwumiejscowych Razem w pułku 36 samolotów xx/znajdują się samoloty MiG-21R, Lim-2R, Lim 5R i SBLim-Art.
39	4 5	18 1	200-300 m przy swalczaniu rejon o powierzchni 10-20 km ²	200-600 m przy rozpoznaniu rejon o powierzchni 20-25 km ² Załogi rozpozn.artyl.mogą wykonywać rów- nież wszystkie zadania z rozpozn.takt. na korzyść armii ogólnowojsk. AL lub frontu.

1	2	3	4	5
40	11, 12 13, 14	9	Kluczem śmigłowców rozpoznawczych Bezpośrednie dowodzenie tymi siłami realizuje DLSZR i AL Frontu, armii i armii lotniczej	eskadrą śmigłowców, w tym kluczem śmigłowców artyleryjskich O wykorzystaniu dywizyjnej eskadry śmigłowców decyduje dowódca dywizji Frontu i AL oraz DLSZR i armii ogólnowojskowej. <u>Skreślić całe zdanie</u>
45	1, 2	6.5.4	ponosząc pełną odpowiedzialność za terminowe informowanie wszystkich komórek	i jest źródłem informowania dla wszystkich komórek
49	7 12 ~~13~~	20, 19	- meldunki rozpoznawcze; - mapy robocze; Szczegółową treść p/l dokumentów itd.	- mapy informacyjne; - ewidencje obiektów npla w pasie Frontu /armii/; - zapotrzebowanie na wiadomości o npla; - protokoły przesłuchiwanym jeńców; - meldunki rozpoznawcze. <u>Skreślić całe zdanie</u>
51	13 14, 15 16		- zapotrzebowanie na wiadomości; - mapę działań własnych /oddz./oddz. rozpozn.; - mapę roboczą;	- plan użycia i przebieg działań sił i środków rozpoznania r/el; - plan użycia i przebieg działań grup specjalnych; - plan przerzutu grup specjalnych; - sprawozdanie o stanie i działalności sił i środków rozpoznania;
52		11, 10, 9	Pomocniczymi dokumentami planowania są plany użycia sił rozpoznania specjalnego, radioelektronicznego i powietrznego	Innymi dokumentami planowania są plany użycia i przebiegu działań sił i środków rozpoznania radioelektronicznego, powietrznego oraz działań specjalnych.
53	1 12 4, 5 10, 11 12 14	9	Oddział rozpoznania dywersyjno-agenturalny plan działań grup - cel działań, ilość itd /całe zdanie/ - rejony zbiórki po wykonaniu zadania; - sygnały rozpoznawcze z własnym lotnictwem; - czas i sposób meldowania o wykonaniu itp. plan wykorzystania sił i środków plany rozpoznania;	Oddział działań specjalnych plan użycia grup - cel działań specjalnych; - posiadane siły i środki oraz sposób ich wykorzystania; - sposób połączenia się z wojskami własnymi po wykonaniu zadań/ewakuacja/; - sposoby i zasady nawiązywania kontaktów; plan wykorzystania i przebiegu działań sił i środków; plany użycia i przebiegu działań sił i środków rozpoznania;
54	2	18	- ocenę sytuacji dywersyjno-agenturalnej	ewentualny sposób użycia sił i środków rozpoznania; - ocenę sytuacji przeciwdywersyjnej.
60	18		pododdziały rozpozn.-dywersyjne	- pododdziały specjalne
61		4	grup specjalnych/rozpoznawczo-dywersyjnych/ Lotnictwo rozpozn.operac./pułk-front /	grup specjalnych Lotnictwo rozpozn.operac./BIRB-front/
zał. nr 1			częściowo nieaktualny	Patrz: skrypt "Działania specjalne dywizji i armii" Zał nr 1.
zał. nr 5				

Odbito 20 egz.
Egz.nr 1-70 bibl.tajna
Wyk.ppik WOJCIK
Druk.K.L.
Nr.ks.02408/02826/WW
Kor.E.L.

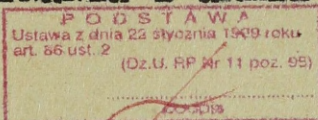
OPRACOWAŁ

ppik dypl. W. WOJCIK

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Swierczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA I ARMII OBCYCH

Prusl. prot. 12657

~~DO UJAWNIENIA~~
JAWNE

egz.nr.....69

ppłk dypl. Wiesław WOJCIK

Temat: ROZPOZNANIE W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII I FRONTU
/Skrypt/

/poz.pl.wyd.33/

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego
Nr. 33702

WARSZAWA

styczeń

1969 r.

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Swierczewskiego

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY RW i AO

płk dypl. J.LEWANDOWSKI

DO UŻYTKU
SLUŻBOWEGO
T A J N E
egz.nr....

Temat: ROZPOZNANIE W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII i FRONTU

- I. Wpływ współczesnych operacji na organizację i prowadzenie rozpoznania.
- II. Podział i zadania rozpoznania operacyjnego.
- III. Siły i środki rozpoznania operacyjnego, ich zadania i możliwości.
- IV. Organizacja i planowanie rozpoznania na szczeblu armii i Frontu.
- V. Prowadzenie rozpoznania operacyjnego.

WARSZAWA

styczeń

1969 r.

I. WPLYW WSPÓŁCZESNYCH OPERACJI NA ORGANIZACJE I PROWADZENIE ROZPOZNANIA

Wprowadzenie broni jądrowej i udoskonalonych konwencjonalnych środków walki do uzbrojenia wojsk w istotny sposób zmienia współczesne pole bitwy. Zwiększa ogromnie siłę uderzeniową ZT, pozwala prowadzić działania na znaczne głębokości, zapewnia wykonanie zadań w krótkim czasie przy użyciu stosunkowo niedużej ilości sił.

Skład oraz struktura organizacyjna armii i Frontu zapewniają im dużą samodzielność, a operacja zaczepna Frontu ma charakter operacji kombinowanej: lądowo-powietrznej i powietrzno-morskiej. O ile w przeszłości powodzenie operacyjne uzależnione było od osiągnięcia powodzenia taktycznego /przełamanie obrony npla na wąskim odcinku i dopiero później w wykonany wyłom wprowadzenie armii pancernych lub korpusów pancernych i zmechanizowanych/, o tyle we współczesnych warunkach Front może przy pomocy uderzeń jądrowych, desantu powietrznego i morskiego rozstrzygać zadania o charakterze operacyjnym na dużej głębokości bez większego uzależniania się od sukcesu taktycznego. Czyli potrzeby w zakresie rozpoznania będą niewspółmiernie duże już na początku operacji. Dotyczą one zwłaszcza opłacalnych obiektów uderzeń broni atomowej. W warunkach zaś prowadzenia działań bez użycia broni masowego rażenia powodzenie operacyjne osiąga się przez umiejętnie koordynowanie działań taktycznych z oddziaływaniem na npla konwencjonalnymi środkami rażenia, będącymi w bezpośredniej dyspozycji dowódców armii i Frontu. Z uwagi jednak, że broń jądrowa npla i w warunkach prowadzenia działań bez jej użycia musi być wykrywana i niszczone, zadania rozpoznania operacyjnego tylko niewiele się zmniejszą.

Front organizuje i prowadzi operację zaczepną na jednym lub kilku kierunkach operacyjnych teatru działań wojennych. Głębokość operacji zaczepnej Frontu może wynieść około 800-1000 km, a armii 400-500 km. Przeciętne tempo działań zaczepnych w operacji zaczepnej będzie wynosić 60-80 km na dobę. Bez użycia broni jądrowej planuje się tempo 40-60 km na dobę i niższe. Szerokość pasa operacji zaczepnej Frontu,

przy działaniach na północnym kierunku strategicznym, będzie się wahać w granicach 200-300 km, a armii około 100 km^{x/}.

Wymienione podstawowe warunki prowadzenia operacji stawiają rzecz jasna rozpoznaniu złożone wymagania. Dotyczą one przede wszystkim takich zagadnień jak:

- konieczność zwrócenia zasadniczej uwagi na wykrywanie broni jądrowej npla. Problem ten stanowi główne zadanie wszystkich sił i środków rozpoznania.

Przy czym najważniejszym zadaniem jest ustalenie współrzędnych środków przenoszenia broni jądrowej i składów amunicji specjalnej. W każdym warunkach należy dążyć do określenia stopnia przygotowania przeciwnika do użycia broni masowego rażenia;

- zwiększenie zasięgu zainteresowań sztabów wszystkich szczebli, a w tym ich komórek rozpoznawczych, możliwościami działań wojsk npla /według zasady: co może zagrażać i w jakim czasie/. Npl w szybkim czasie może z dużej głębokości pojawiać się na polu bitwy /podciągając swe odwoły operacyjne, a nawet strategiczne/.

Pozwalają na to duże szybkości marszowe wojsk oraz możliwość wykorzystania transportu powietrznego. Może on także z dużej głębokości oddziaływać środkami ogniowymi. Stąd głębokość rozpoznania dla potrzeb Frontu ponad 1000 km, a dla armii około 500 km. Charakter obiektów przeciwnika, ich położenie, ich ilość stwarzać będą dla rozpoznania dodatkowe trudności. Jeśli idzie o dużą ilość obiektów, to wynika ona zarówno z organizacji wojsk przeciwnika, jak i ich uzbrojenia. Obecnie brygady stanowią samodzielne zgrupowania taktyczne. Środków przenoszenia broni jądrowej jest następująca ilość w korpusach;

- amerykańskim 260-390; zachodnioniemieckim 220; brytyjskim 51; belgijskim i holenderskim po 32;

- konieczność zabezpieczenia pod względem rozpoznania otwartych skrzydeł i luk w ugrupowaniu bojowym i operacyjnym,

---

x/ Skrypt: "Zasady, przygotowanie i prowadzenie pierwszej operacji zaczepnej Frontu".

a także w rejonie tyłów wojsk własnych. We współczesnych operacjach, prowadzonych przy braku ciągłego frontu, otwartych skrzydłach, narażonych na przeciwdziałanie ze strony npla zwiększa się ilość kierunków, które muszą być objęte rozpoznaniem.

Rozśrodkowane działanie npla rozszerza obszary zainteresowań dowódców;

- konieczność szybkiego reagowania na zmiany sytuacji i ocenę możliwości npla przez przyspieszenie czasu zdobywania, opracowania i wymiany informacji;
- szerokie wykorzystanie środków rozpoznania radioelektronicznego i powietrznego oraz grup specjalnych do działań na tyłach npla. Wzrost tempa działań oraz skrócenie czasu na ich przygotowanie stwarza konieczność prowadzenia rozpoznania równoległe, przy pomocy kilku różnych środków;
- konieczność organizacji precyzyjnego współdziałania pomiędzy wszystkimi środkami i siłami rozpoznania, a szczególnie w coraz szerzej wprowadzanymi środkami technicznymi armii, Frontu, Armii Lotniczej, Marynarki Wojennej; ścisłą realizację współdziałania z rozpoznaniem prowadzonym przez Naczelne Dowództwo przez stałą informację uzyskiwanych wiadomości agenturalnych.

Jak z tego widać specyficzny charakter przyszłego pola bitwy stawia przed rozpoznaniem stale rosnące zadania.

Aby im sprostać rozpoznanie winno być ciągłe, operatywne i przestrzenne, prowadzone tak w dzień jak i w nocy i w każdych warunkach meteorologicznych. Należy je organizować i prowadzić pod kierownictwem ogólnowojskowych komórek rozpoznawczych sztabów armii i Frontu. Ważnym elementem jest właściwie przygotowana kadra, zdolna umiejętnie rozwiązywać trudne problemy nad zdobywaniem wiarygodnych informacji o nplu i przekształcaniem tych informacji w dane wywiadowcze.

Dla prowadzenia rozpoznania na dużych obszarach przy znacznym rozśrodkowaniu wojsk i ich dużej możliwości nie wystarczają dotychczasowe metody i środki z okresu drugiej wojny światowej. Rozpoznanie musi dysponować bogatym arsenalem środków, umożliwiającym dotarcie do sprytnie maskującego się npla niezależnie od odległości, pory dnia lub

roku i warunków meteorologicznych. W okresie powojennym, rozwinięto lub udoskonalono szereg nowych technicznych środków rozpoznania, do których między innymi zalicza się radiolokację, rozpoznanie radiowe, urządzenia telewizyjne, noktowizję, środki bezpilotowe, fotografię lotniczą. Pojawienie się tych środków rozpoznania zmusza do szukania coraz lepszych sposobów i metod maskowania na polu bitwy, istnieje również konieczność zwalczania tego rodzaju środków i urządzeń rozpoznawczych npla w celu niedopuszczenia /uniemożliwienia/ do wykorzystania ich przez niego.

II. PODZIAŁ I ZADANIA ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO

Rozpoznanie we współczesnych warunkach jest nieodłączną częścią sztuki wojennej i dlatego zgodnie z jej podziałem, a także w zależności od celów i charakteru wykonywanych zadań, dzieli się na: strategiczne, operacyjne, taktyczne.

Natomiast w zależności od posiadanych i wykorzystywanych sił i środków, służących do wykonywania zadań rozpoznawczych przez poszczególne rodzaje sił zbrojnych, rozpoznanie dzieli się na: naziemne, powietrzne i morskie.

Ideowy schemat podziału rozpoznania - załącznik nr 1.

W związku z szerokim wykorzystywaniem sztucznych satelitów i prowadzeniem rozpoznania na dużych wysokościach trzeba będzie mówić również o nowym rodzaju rozpoznania - rozpoznanie kosmicznym. Wymagać to będzie oddzielnego opracowania. Rozpoznanie kosmiczne wchodzi w zakres rozpoznania strategicznego.

Rozpoznanie strategiczne jest to zespół przedsięwzięć Naczelnego Dowództwa i Sztabu Generalnego, związanych ze zdobywaniem i opracowaniem informacji o potencjale wojenno-ekonomicznym i jego rozwoju, polityce wewnętrznej i zagranicznej jednego lub grupy państw bloku przeciwnego oraz o przygotowywanych teatrach działań, siłach i środkach do prowadzenia działań wojennych.

Prowadzi się je w celu uniknięcia zaskoczenia przez agresora, śledzenia za rozwojem i produkcją materiałów wojennych i nowoczesnych broni, ich charakterystyką, rozmieszczeniem i możliwościami poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, możliwościami mobilizacyjnymi itp.

Rozpoznanie operacyjne /które jest przedmiotem rozważań skryptu/ jest to zespół przedsięwzięć związanych ze zdobywaniem, opracowaniem i dostarczaniem zainteresowanym dowódcom i sztabom /Frontu, armii/ informacji o nplu, terenie i warunkach meteorologicznych, niezbędnych do planowania i prowadzenia frontowych lub armijnych operacji. Rozpoznanie to organizują sztaby Frontu, armii ogólnowojskowych /pancernych i lotniczych oraz Sztab Główny Marynarki Wojennej /morskie rozpoznanie operacyjne/ z zasady na głębokość zadania zasięgu i rozmieszczenia środków rażenia własnych i npla.

Podstawowe zadania rozpoznania operacyjnego, prowadzonego przez wszystkie rodzaje rozpoznania:

a/ W okresie operacyjnego rozwijania wojsk do działań, rozpoznanie powinno ustalić:

- stan, rozmieszczenie i możliwość użycia przez npla broni masowego rażenia. Chodzi głównie o środki przenoszenia broni jądrowej, składy z amunicją specjalną i system dowodzenia;
- ilość, stan i ugrupowanie wojsk npla przed frontem i na skrzydłach na całą głębokość operacji oraz określić możliwości narastania sił, w drodze mobilizacji, przerzutów z innych kontynentów, manewr z innych teatrów i kierunków;
- system obrony, stopień jej rozbudowy i obsadzenia wojskami poszczególnych rubieży, system zapór i niszczeń, szczególnie fugasów jądrowych; rozbudowę infrastruktury;
- bazowanie lotnictwa, jego stan ilościowy i jakościowy oraz możliwości w zakresie użycia broni jądrowej i klasycznych środków rażenia;
- system OPL, w tym ilość środków rakietowych i klasycznych, ich możliwości, rejony szczególnie osłaniane i słabe miejsca w tym systemie;
- bazowanie i rozmieszczenie sił morskich, ich stan i możliwości oddziaływania na nadmorskie skrzydło wojsk Frontu /armii/;

- stopień przygotowania npla do użycia desantów, jednostek dywersyjnych, jakimi siłami i w jakich rejonach;
- systemy i środki dowodzenia i naprowadzania rakiet i lotnictwa na szczeblach operacyjnych, systemy przeciwdziałania radioelektronicznego npla;
- system zaopatrzenia wojsk przeciwnika w środki walki /głowice jądrowe, amunicję, środki inżynieryjne, mps/, rozmieszczenie baz i składów, oddziałów tyłowych, rurociągów polowych itp;
- rozmieszczenie, ilość i możliwości wykorzystania wojsk obrony terytorialnej.

b/ W toku operacji zadaniem systemu operacyjnego rozpoznania jest wykrywanie, śledzenie i ustalenie:

- zmian zachodzących w ugrupowaniu i rozmieszczeniu sił przeciwnika;
- przebiegu mobilizacji, formowania nowych związków, odtwarzania i uzupełniania związków, które poniosły duże straty, przerzutu nowych sił na kierunek działań wojsk Frontu /armii/, manewru sił z innego kierunku i sposobu przeszkalaniania rezerw;
- rozbudowy obrony i doskonalenia istniejących rubieży, obsadzania ich wojskami, przygotowania ważnych obiektów do niszczenia lub zapanowania, rozbudowy systemu zapór, ewakuacji miast i ośrodków przemysłowych;
- przebazowania sił powietrznych, stopnia ich rozśrodkowania, wykorzystania baz dotychczas nie używanych, jak lotniska cywilne i polowe, odcinki autostrad i dróg, rozmieszczenia lotnictwa i sposobu jego zaopatrywania, wykorzystania baz lotniczych do przerzutów wojsk i zaopatrzenia, przygotowania do użycia desantów;
- zmian zachodzących w rozmieszczeniu sił morskich, sposobu ich użycia, wykorzystania baz morskich i portów do przerzutów wojsk i zaopatrzenia, przygotowań do użycia desantów morskich oraz sposobów wsparcia działań wojsk lądowych przez siły morskie;

- rozmieszczenia środków OPL i skuteczności ich działań, zmian w systemie OPL, wykorzystania różnych środków do osłony i obrony przed uderzeniem rakiet i lotnictwa, stosowania nowych środków i metod walki;
- sposobu dowodzenia wojskami na różnych szczeblach, aktywności systemu rozpoznania przeciwnika, zmian w rozmieszczeniu stanowisk dowodzenia i węzłów łączności, stopnia ich odporności na przeciwdziałanie radioelektroniczne, stosowania przez przeciwnika nowych zdobyczy techniki do dowodzenia wojskami;
- systemu zaopatrzenia wojsk przeciwnika, rozmieszczenia zapasów na poszczególnych szczeblach dowodzenia, sposobu zaopatrywania wojsk w głowice jądrowe, rozmieszczenia najważniejszych baz zaopatrzenia, takich jak porty, lotniska, bazy morskie, rurociągi, główne składy itp.

Organa rozpoznawcze w każdych warunkach powinny prowadzić rozpoznanie terenu, a głównie dróg, rubieży przeszkód wodnych, dogodnych odcinków przepraw, rejonów dogodnych do rozmieszczenia wojsk oraz sytuacji skażeń.

Informacje z rozpoznania operacyjnego uzupełnia się danymi z rozpoznania strategicznego i taktycznego, gdyż między poszczególnymi rodzajami rozpoznania musi istnieć ścisłe powiązanie i wzajemna wymiana informacji według zasady: przełożony informuje podwładnego o nplu podając własną ocenę jego możliwości, podwładny melduje o wynikach rozpoznania, załączając również swą ocenę zdobytych wiadomości.

Takie rozwiązanie jest jedną, właściwą formą wzajemnej wymiany informacji rozpoznawczych, umożliwiającą opracowanie wszechstronnej analizy możliwości działań npla. Jest ono niezbędne również z tego powodu, że np. dowódca /sztab/ armii /dywizji/ otrzymuje z reguły zadanie głębsze niż wynosi zasięg jego środków rozpoznania, a każdorazowo zapotrzebowanie na wiadomości nie może zapewnić terminowego napływu szczególnie potrzebnych i pilnych informacji.

Przy takim systemie pracy komórek rozpoznawczych maksymalnie eliminuje się dotychczasowy niewygodny z punktu widzenia czasu sposób składania dużej ilości zapotrzebowań na wiadomości z rozpoznania.

Wymienione wyżej zadania wykonuje się wszystkimi dyspozycyjnymi siłami i środkami rozpoznania operacyjnego, do których zaliczamy przede wszystkim: lotnictwo, środki techniczne i działalność grup specjalnych na tyłach /w ugrupowaniu/ npla.

Rozwijanie operacyjnego systemu rozpoznania

Rozpoznanie musi dostarczyć dowódcy i sztabowi Frontu /armii/ wyczerpujących danych o nieprzyjacielu i jego możliwościach w czasie i przestrzeni jeszcze przed rozpoczęciem operacji zaczepnej początkowego okresu wojny, kiedy system rozpoznania wojsk Frontu /armii/ może być dopiero częściowo rozwinięty.

Siły i środki rozpoznania radioelektronicznego i agenturalnego częściowo rozwinięte do pracy już w okresie pokoju zapewniają warunki utrzymania ciągłości rozpoznania nieprzyjaciela w początkowym okresie wojny, do czasu rozwinięcia i pełnego uruchomienia systemu rozpoznania wojsk Frontu /armii/. Czas rozwinięcia tego systemu, zależnie od rodzaju sił i środków rozpoznania i stopnia ich gotowości, wahać się może w granicach od kilku godzin do 2-3 dni.

Najważniejszym zadaniem rozpoznania jest określenie stopnia przygotowania nieprzyjaciela do użycia broni masowego rażenia. Nie mniej istotnym zadaniem rozpoznania w tym okresie jest zdobycie danych o celach opłacalnych dla własnych uderzeń jądrowych. Realizacja tych zadań może wyprzedzać nieco inne potrzeby, bowiem frontowe /armijne/ wojska rakietowe i lotnictwo mogą być użyte jeszcze przed nawiązaniem styczności z przeciwnikiem przez siły główne Frontu. Dotyczy to również sytuacji, kiedy broń masowego rażenia nie jest stosowana, lecz istnieje groźba jej użycia.

Środki rozpoznania radioelektronicznego mogą być w pełni lub tylko częściowo rozwinięte do czasu osiągnięcia przez wojska^a rejonów rozwinięcia. Lotnictwo rozpoznawcze również może wykonywać w tym czasie z pewnymi ograniczeniami zadania rozpoznania.

Pozostałe siły i środki rozpoznania w zasadzie nie mogą być szerzej wykorzystane przed zajęciem określonych rejonów przez wojska Frontu /armii/.

W czasie podchodzenia i rozwijania wojsk Frontu /armii/ nie zawsze konieczne będzie objęcie kontrolą systemu rozpoznania całej strefy Frontu /armii/. Na przykład rozwinięte w przodzie wojska osłonowe mogą umożliwiać stopniowe włączanie do pracy frontowych /armijnych/ środków rozpoznania. Mogą natomiast istnieć otwarte i zagrożone skrzydła lub działać na tyłach /skrzydłach/ wojsk własnych desanty npla, co zmusza do natychmiastowego objęcia ich rozpoznaniem siłami OTK oraz w zależności od sytuacji i siłami Frontu /armii/.

Przedstawione wyżej specyficzne cechy rozwijania systemu rozpoznania dotyczą głównie początkowego okresu wojny. Mogą one jednak występować również w toku prowadzenia operacji, a zwłaszcza podczas zmiany kierunku działania, otrzymania dodatkowych zadań na innych kierunkach nie objętych działaniami systemu rozpoznania wojsk Frontu /armii/.

III. SIŁY I ŚRODKI ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO, ICH ZADANIA I MOŻLIWOSCI

Na szczeblu armii i Frontu prowadzi się rozpoznanie naziemne, z wyjątkiem rozpoznania ogólnowojskowego prowadzonego na szczeblach taktycznych, oraz rozpoznanie powietrzne. Rozpoznanie agenturalne prowadzone jest tylko na szczeblu Frontu.

Podstawowymi rodzajami rozpoznania operacyjnego są: specjalne, powietrzne, radioelektroniczne i agenturalne.

W armii organizuje i planuje rozpoznanie oddział rozpoznania, a we Froncie - zarząd rozpoznania.

W skład zarządu rozpoznania sztabu Frontu i oddziału rozpoznania sztabu armii wchodzi podobne komórki, różnią się jedynie nazwą i ilością ludzi. Są to:

- oddział /wydział/ organizacji rozpoznania;
- oddział /wydział/ oceny npla;
- oddział rozpoznania dywersyjno-agenturalnego zarządu rozpoznania sztabu Frontu i wydział rozpoznawczo-dywersyjny oddziału rozpoznania sztabu armii;
- oddział /wydział/ rozpoznania radioelektronicznego.

Ponadto w zarządzie rozpoznania sztabu Frontu jest wydział rozpoznania powietrznego.

Siły i środki rozpoznania podległe zarządowi /oddziałowi/ rozpoznawczemu sztabu Frontu /armii/:

- we Froncie - batalion rozpoznania specjalnego, pułk rozpoznania radiowego i pułk rozpoznania systemów radiolokacyjnych oraz pułk lotnictwa rozpoznania taktycznego i operacyjnego /przez sztab armii lotniczej Frontu/;
- w armii - kompania rozpoznania specjalnego i pułk rozpoznania radioelektronicznego;

1. Rozpoznanie specjalne

Zasadniczym zadaniem rozpoznania specjalnego Frontu /podobnie jak armii/ jest prowadzenie rozpoznania i dywersji w interesie sztabów i wojsk operacyjnych w tym głównie wykrywanie środków masowego rażenia npla i ustalanie opłacalnych celów do wykonania uderzeń własną bronią raketowo-jądrową i lotnictwem. Należy podkreślić, że bezpośrednia obserwacja celu przez grupę umożliwia zdobywanie wiadomości pewnych, co w zwalczaniu celów jądrowych ma kapitalne znaczenie. Oprócz tych zasadniczych zadań tzn. rozpoznawczych i dywersyjnych, w niektórych sytuacjach grupy mogą także wykonywać zadania o charakterze psychologicznym, oddziałując zarówno na ludność i administrację terenową na głębokim zapleczu, jak i na wojska operacyjne i obrony terytorialnej npla.

Do zasadniczych zadań grup w zakresie rozpoznania należy zaliczyć:

- wykrywanie i niszczenie środków broni jądrowej tj. jednostek raketowych i składów amunicji jądrowej rozmieszczonych poza taktyczną głębokością ugrupowania przeciwnika oraz przegrupowywanych z głębi;
- ustalanie rozmieszczenia odwodów oraz śledzenie za ich przegrupowaniem;
- wykrywanie stanowisk dowodzenia, węzłów łączności oraz środków operacyjnych naprowadzania lotnictwa;
- ustalanie ilości i rodzaju bazujących samolotów i okrętów w bazach morskich i lotniczych;
- ustalanie rejonów i portów /lotnisk/ załadowania desantów morskich i powietrznych;

- ustalenie ważniejszych elementów struktury obrony, węzłów oporu, zapór jądrowych;
- ustalenie składów i baz zaopatrzenia oraz punktów przeładunkowych;
- zbieranie danych o warunkach meteorologicznych w rejonach działań itp.

Wartość tych danych ma często duże znaczenie, ponieważ nie zawsze można je uzyskać z innych źródeł rozpoznania; na przykład o narodowości wojsk, obiektach pozornych i rzeczywistych, środkach i sposobach maskowania obiektów. Ponadto mogą one zdobyć oryginalne dokumenty bojowe, wzory nowego wyposażenia itp.

Na szczeblu Frontu występuje batalion rozpoznania specjalnego o stanie 570 wojskowych w składzie:

- dowództwo, sztab, szefowie służb i kwatermistrzostwo, z którego między innymi organizuje się zespół dowodzenia grupami na tyłach przeciwnika;
- kompania łączności, której możliwości pozwalają zapewnić łączność z 40 grupami - posiada między innymi 40 rdst R-350 i R-350 M. Zasięg rdst R-350 M na fali przyziemnej 50 km, na fali odbitej 1000 km;
- trzy kompanie rozpoznania specjalnego - 270 ludzi;
- pluton /kompania/ pływonurków /32 lub 78 ludzi/.

Jako element bojowy do działań na zapleczu npla przyjmuje się:

- trzy kompanie rozpoznania specjalnego	- 270 zwiadowców;
- pluton /kompania /pływonurków	- 30 lub 76 zwiad.;
- pluton radiostacji R-350 i R-350 M	- 40

Razem:	340 lub 386 ludzi

Z powyższej ilości można zorganizować około 40 grup, po 8-9 ludzi każda, wykorzystując jednocześnie w działaniach 25-30 grup, pozostałe /10-15/ zatrzymując w odwodzie.

Zadania dla grup specjalnych Frontu planuje się z reguły od 200 km w głąb na całą głębokość planowanej operacji Frontu, przy czym w strefie od 200-300 km mogą się znajdować również grupy armijne. Dowodzenie grupami na tych głębokościach zapewniają rdst, których praktyczny zasięg wynosi do 2000 km.

Na szczeblu armii ogólnowojskowej występuje kompania rozpoznania specjalnego o stanie 175 wojskowych /organizacja ćwiczebna/ w składzie:

- dowództwo kompanii /11 ludzi/, którego struktura organizacyjna jest przystosowana do szczegółowego planowania i kierowania grupami rozpoznawczo-dywerysyjnymi, działającymi w ugrupowaniu npla;
- pluton łączności w składzie jedna obsługa rdst R-118^{x/} z CO R-351 i jedna obsługa rdst R-118 oraz 14 radiotelegrafistów i radiostacji R-350.^{xx/} Pluton organizuje centrum odbiorczo-nadawcze i pracę z 10-14 grupami, działającymi na zapleczu npla;
- trzy plutony rozpoznania specjalnego po 28 żołnierzy, z których można zorganizować 10 grup po 8 zwiadowców. W skład każdej grupy wejdzie radiotelegrafista z plutonu łączności i sanitariusz z plutonu medycznego. Razem 10 ludzi.
- pluton płetwonurków - 18 zwiadowców. Z jego składu można zorganizować 2-4 grupy po 4-8 płetwonurków każda;
- pluton medyczny i transportowo-gospodarczy.

Szczegółowa organizacja kompanii rozpoznania specjalnego armii - załącznik nr 2.

Jako element bojowy do działań na tyłach npla przyjmuje się wspomniane trzy plutony rozpoznania specjalnego - 84 ludzi, pluton płetwonurków - 18 ludzi, drużynę radiostacji R-350 - 14 ludzi oraz 14 sanitariuszy - razem 130 ludzi = 12-14 grup po 9-10 ludzi każda.

Przy planowaniu bierze się pierwotnie do działania 8-10 grup, resztę pozostaje w odwodzie.

Zadania dla grup rozpoznawczo-dywerysyjnych na szczeblu armii planuje się w zasadzie od 100-300 km. Mogą być nieznaczne odchylenia od tych cyfr np. 60-250 km, przy czym dolna granica działania grup będzie się zazębiać z głębokością zadań grup rozpoznania specjalnego dywizji, których górna granica może sięgać do 100 km.

x/ Pracuje na odległość, na postoju - do 100 km, na postoju na fali odbitej 600-800 km, w ruchu - do 30 km.

xx/ Zasięg na fali przyziemnej 50 km, na fali odbitej 50-500 km.

Niektóre dane dotyczące działań grup i ich przerzutu.

Skład grup do prowadzenia rozpoznania waha się w granicach 3-10 ludzi. Małe grupy 3-4 osobowe działają całością sił i mają stosunkowo ograniczone możliwości prowadzenia rozpoznania przestrzennego. Grupy liczniejsze w składzie 7-10 ludzi dzieli się na 2-3 podgrupy, mogą objąć zasięgiem działania znacznie większy obszar i wzajemnie się uzupełniać. Grupy te są łatwiejsze do wykrycia, ponieważ muszą organizować radiową łączność wewnętrzną, a to ułatwia przeciwnikowi ich umiejscowienie. Z zasady skład grup powinien być uniwersalny, umożliwiający wykonanie zadań zarówno rozpoznawczych jak i dywersyjnych. W przypadku wykonywania przez grupy zadań dywersyjnych, odpowiednio wyposaża się je w sprzęt bojowy.

Każda grupa otrzymuje rejon działania około 500-600 km² /20 x 25-30 km/. Grupy specjalne przerzuca się na tyły różnymi sposobami. Jednak najczęściej stosowaną metodą jest przerzut drogą powietrzną, a lądowanie ich w rejonach działań może odbywać się na spadochronach lub przez wylądowanie samolotu /śmigłowca/ na terenie npla. W działaniach wzdłuż wybrzeża można przerzucać grupy drogą wodną, okrętami nawodnymi i podwodnymi.

Możliwość rozpoznawcza grupy zależy od wielu czynników. Grupa zwykle rozpoznaje w ciągu jednej doby jeden obiekt, np. lotnisko, rejon wyrzutni raketowych, rejon ześrodkowania wojsk, przeprawę wojsk lub 1-2 drogi kołowe /kolejowe/. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że najlepsze rezultaty uzyskują grupy rozmieszczone w różnych rejonach na kierunkach wzmożonego ruchu, przewidywanego marszu wojsk przeciwnika lub przeprawach tych wojsk.

Do czasu wykonania zadania przez grupę należy brać pod uwagę następujące wyliczenia:

- przerzut grupy samolotem może nastąpić po zapadnięciu zmroku, latem przelot samolotu przez linię frontu należy planować nie wcześniej jak po 22.00;
- dolot samolotu do celu 1-1,5 godz. /w zależności od odległości/;

- zbiórka grupy po desantowaniu, maskowanie spadochronów i zatarcie śladów pobytu do 2 godzin;
- dojście do planowanego rejonu działania 5-6 godzin, z uwagi na to, że grupa musi oderwać się od rejonu desantowania na 20 i więcej km.

W związku z tym grupa w najlepszym wypadku może przystąpić:

- do wykonania najprostszych zadań prowadzonych przez obserwację - o świcie dnia następnego, jeśli zbiórka i przejście odbyło się bez zakłóceń ze strony npla;
- do rozpoznania celu powierzchniowego przez obserwację, patrolowanie, wypadki itp. /rejonu, SO wyrzutni, SD/ grupa może przystąpić nie wcześniej jak po upływie jednej doby po desantowaniu;
- do wykonania zadania dywersyjnego za dwie doby po desantowaniu.

Czyli przerzutu grup należy dokonywać na 1-2 dni przed wykonaniem nakazanych zadań. W wypadku awaryjnego lądowania, w innym rejonie niż planowano, z różnych niezależnych od grup przyczyn - grupa rozpoczyna prowadzenie rozpoznania w nieplanowanym rejonie meldując o sytuacji, jaka zaistniała.

Każda grupa w składzie 7-10 ludzi prowadząca rozpoznanie dzieli się 2-3 podgrupy /patrole/. Dowodzenie nimi przez dowódcę grupy odbywa się przy pomocy rdst UKF R-352 o zasięgu z anteną prętową do 5 km, a z anteną promieniową 10-15 km /każda grupa posiada 2-3 rdst/. Ponadto grupa posiada 1-2 rdst główne typu R-350 lub R-350 M, za pomocą których utrzymuje się łączność z centrum nadawczo-odbiorczym, rozmieszczonym w rejonie oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/. Oddział ten razem z oddziałem agenturalnym powinien znajdować się w pewnym oddaleniu od zarządu rozpoznania sztabu Frontu. Wiadomości z centrum nadawczo-odbiorczego po ich kroszycrowaniu przekazuje się do zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/.

Z każdą grupą utrzymuje się łączność na kierunku radiowym. Grupom rozpoznania specjalnego wyznacza się na każdą dobę dwa-trzy seanse pracy. Wymiana korespondencji musi być bardzo

krótka /do dwóch minut/ z uwagi na możliwości pelengacji przez środki radioelektroniczne npla. Informacje przekazywane są przez wykorzystanie taśmy perforowanej. Istnieje możliwość ich odczytania w zwolnionym tempie na specjalnych magnetofonach MAG-D1 P-81. Ważne wiadomości grupy mogą przekazywać w każdej chwili, wykorzystując fale dyżurnego odbioru.

Przechodząc do zagadnień działalności prowadzenia rozpoznania i określania współrzędnych obiektów i celów, należy stwierdzić, że specyfika działania grup, polegająca na bezpośrednim penetrowaniu ugrupowania npla umożliwia spełnienie warunków stawianych przez wojska raketowe i artylerię odnośnie umiejscowienia opłacalnych obiektów i celów. W jednym z biuletynów informacyjnych, stwierdza się, że średnia wartość błędu kołowego przy określaniu współrzędnych do użycia własnych rakiet nie może przekraczać:

- dla rakiet taktycznych 100-200 m;
- dla rakiet operacyjno-taktycznych 150-300 m.

Wyjątek stanowią mogą cele liniowe i ruchome takie jak kolumny wojsk, wyrzutnie raketowe, zmieniające często stanowiska ogniowe. Cele te wymagać będą dalszego rozpoznania lub śledzenia przez lotnictwo rozpoznania artylerii.

Rozmieszczone w dogodnych punktach, którymi mogą być węzły dróg, ważne mosty, przeprawy, lotniska oraz rejony rozmieszczenia środków przenoszenia broni jądrowej i odwozów, grupy rozpoznania specjalnego są w stanie ustalić szczegółowe dane oraz dokładne położenie celu /obiektu/. Możliwości dokładnego określenia współrzędnych i charakterystyki celu wynikają z tego, że grupy obserwują go bezpośrednio lub z niedalekiej odległości przy wykorzystaniu sprzętu optycznego. Bezpośrednia obserwacja tych celów zarówno w dzień, jak i w nocy pozwala na dokładne określenie charakteru i współrzędnych celu. Średni błąd niedokładności obserwowanego celu w dzień z odległ. 500-2000 m może wynosić nie więcej jak 50-200 m. W umiejscowieniu i przekazywaniu wykrytego celu grupy nie mogą popełniać większych pomyłek, ponieważ posługują się mapami w skali 1:50 000 lub 1:100 000. Bezpośrednia obserwacja celu wyklucza możliwość przekazywania danych o celach pozornych, gdyż zwiadowcy są w stanie odróżnić cel pozorny od celu rzeczywistego.

Dane o położeniu celu grupa rozpoznania specjalnego przekazuje natychmiast do centrum odbiorczego na fali dyżurnego odbioru. Czas obiegu informacji od chwili wykrycia celu i przekazania jej do sztabu wojsk raketowych i artylerii wynosi w przybliżeniu około 20-25 minut.

Uzasadnienie czasu przekazania informacji jest następujące:

- umiejscowienie celu, określenie jego współrzędnych, opracowanie meldunku /z zaszyfrowaniem/ przez dowódcę podgrupy i przekazanie go do dcy grupy - ok. 5 min.;
- rozszyfrowanie meldunku przez dcę grupy, zaszyfrowanie i przekazanie przez rdst R-350 do centrum nadawczo-odbiorczego oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego, zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ około 10 min;
- przekazanie meldunku z oddziału /wydziału/ rozpoznania specjalnego do sztabu wojsk raketowych i artylerii - około 10 min.

Razem 20-25 min.^{x/} /20 minut w wypadku jeśli pominię się ogniwo podgrupa - dca grupy/. Czas ten zapewnia grupie bezpieczne odejście na odległość 2-3 km od wykrytego celu.

W ciągu tego czasu kolumna dywizjonu wyrzutni raketowych "Sergeant" /około 50 pojazdów/ może oddalić się na odległość 5 km. Wynika stąd, że kolumna o małej ilości pojazdów, obserwowana przez krótki okres nie może stanowić celu do wykonania uderzenia pociskiem jądrowym i raketowym.

Dane te mogą być jedynie wykorzystywane do dalszego śledzenia kolumny przez lotnictwo rozpoznawcze, a przede wszystkim przez lotnictwo rozpoznania artyleryjskiego. Na podstawie powyższego można stwierdzić, że dane o przesunięciach wojsk mogą być wykorzystane tylko w ^{tym} wypadku, jeśli dotyczą one kolumn długich np. brygady lub innego oddziału przesuwającego się w danym punkcie przynajmniej przez okres 1 godziny.

Grupy rozpoznania specjalnego mogą również prowadzić rozpoznanie i określać położenie takich celów powierzchniowych, jak zgrupowanie wojsk, rozmieszczenie stanowisk dowodzenia i oddziałów wyrzutni raketowych na stanowiskach startowych lub

x/ W przypadku zapewnienia warunków równoległego obiegu informacji, czas ten skróci się jeszcze o 10 minut.

w rejonach pośrednich /wyczekiwania/. Tego rodzaju zadania grupy wykonują przez patrolowanie /poszukiwanie/ i obserwację określonych rejonów. Działająca w ten sposób grupa może ustalić z kilku punktów ogólny rejon rozmieszczenia odwodu lub jego część, a przy przeniknięciu do wewnątrz ugrupowania poszczególne patrole mogą ustalić położenie najbardziej zwartych pododdziałów /oddziałów/ npla. Ustalone dane w pierwszym wypadku, jeśli dotyczą one określenia ogólnego rejonu zgrupowania, mogą służyć do dalszego rozpoznania przez lotnictwo rozpoznawcze, w drugim wypadku dane te mogą być wykorzystane do wykonania uderzeń bronią raketową.

W podobny sposób grupy rozpoznania specjalnego prowadzą rozpoznanie ugrupowania oddziałów wyrzutni raketowych. Wydaje się jednak, że prowadzenie rozpoznania wyrzutni raketowych przez grupy rozpoznania specjalnego możliwe jest jedynie w wypadku kiedy przebywają one w rejonach pośrednich /wyczekiwania/, ponieważ przebywają one tam przez stosunkowo dłuższy okres. Wyrzutnie najnowszych typów przebywają na stanowiskach startowych około 30 minut. Wykrycie celu i przekazanie meldunku oraz odpalenie pocisku raketowego w podanym wyżej czasie praktycznie jest niemożliwe. Pozostaje więc wyłącznie możliwość wykrywania poszczególnych elementów ugrupowania oddziału wyrzutni raketowych w rejonach pośrednich /wyczekiwania/.

Planowanie wykorzystania grup specjalnych

Praca oddziału /wydziału/ zarządu rozpoznania sztabu Frontu i armii ogólnowojskowej odbywa się przy ścisłej współpracy z oddziałami /wydziałami/ organizacji rozpoznania, oceny npla i agenturalnego /Frontu/.

Planowanie działań rozpoznawczo-dywersyjnych, jest scentralizowane na szczeblu Frontu. Oddział rozpoznania specjalnego zarządu rozpoznawczego sztabu Frontu planuje zadania dla pododdziałów rozpoznania specjalnego Frontu oraz ważniejsze zadania dla pododdziałów armii ogólnowojskowych. Centralizacja planowania działań /stosowana w zasadzie w okresie organizacji operacji/ zapewnia ekonomiczniejsze i bardziej racjonalne wykorzystanie pododdziałów.

Dokumentem planowania działań jest koncepcja wykorzystania sił i środków na mapie 500 000, który jest równocześnie dokumentem roboczym. Na jego podstawie opracowuje się szczegółowe zadania oddzielnie dla każdej grupy na mapie 25 000, 50 000 lub 100 000 z załączeniem dokumentów łączności. Przykład planowania rozpoznania specjalnego - załącznik nr 3.

W planowaniu działań grup poza obowiązującymi zasadami bierze się pod uwagę:

- potrzeby oddziału /wydziału/ oceny npla;
- dane o sytuacji dywersyjnej w planowanych rejonach działania grup, OTK, rodzaj i charakter obiektu /celu/ jego ochronę itp.;
- planowane punkty uderzeń własnej broni jądrowej;
- środki przerzutu, porę roku i warunki meteorologiczne.

Oceniając położenie npla i potrzeby oddziału /wydziału/ oceny, oddział /wydział/ rozpoznania specjalnego ustala prawdopodobne rejony ześrodkowania wojsk, rejony odpowiadające warunkom rozmieszczenia środków przerzutu broni jądrowej, newralgiczne punkty linii komunikacyjnych i węzłów dróg oraz inne obiekty, które należy rozpoznać, potwierdzić, zniszczyć lub zorganizować ciągłą ich obserwację. Ocenę przeciwnika i potrzeby oddziału /wydziału/ oceny npla przeprowadza się równoległe z analizą sytuacji dywersyjnej przyszłego obszaru działania grup. Analizę sytuacji dywersyjnej prowadzi się na podstawie opisów operacyjnego przygotowania terenu i danych o organizacji obrony terytorialnej oraz danych przekazanych przez działające w terenie grupy.

W następnej kolejności rozpatruje się terminy i sposoby przerzutu grup. Wybór środków przerzutu będzie uzależniony od kierunku operacyjnego, sytuacji na polu walki, głębokości planowanej operacji, rodzaju działań bojowych wojsk oraz od czasu, jakim dysponuje się w okresie przygotowawczym.

Przeprowadzona w ten sposób ocena przeciwnika umożliwia oddziałowi /wydziałowi/ rozpoznania specjalnego odpowiednio zaplanować zadania, ilość grup /często również ich skład/, określić rejony ich działania, a także ustalić sposoby przerzutu na tyły npla.

Planowanie rozpoznania specjalnego w początkowym okresie wojny posiada pewne szczególne cechy.

W planie wykorzystania pododdziałów rozpoznania specjalnego opracowanym na operację zaczepną, określa się również ogólne zadania dla grup na operację obronną. Wynika to z możliwości wykonania uderzenia uprzedzającego przez npla.

Przerzut grup w początkowym okresie wojny może być dokonany dopiero po rozpoczęciu konfliktu zbrojnego. Wcześniej można dokonywać przerzutu w wyjątkowych wypadkach na rozkaz dowódcy Frontu. Tak więc w okresie przygotowawczym oddział rozpoznania specjalnego przygotowuje grupy do działania, które przerzuca się w ugrupowanie npla w pierwszą noc po wybuchu wojny.

Planowanie w początkowym okresie wojny obejmuje zadania według kolejności ich wykonania. W pierwszej kolejności w ciągu pierwszych dni, zasadniczą uwagę skieruje się na wykrywanie i śledzenie środków przenoszenia broni jądrowej i przegrupowywanie odwodów. Z chwilą ustalenia zasadniczych elementów ugrupowania npla grupy mogą wykonywać również inne zadania.

Ze względu na stosunkowo małą ilość informacji o nplu w początkowym okresie wojny oraz trudności w ustalaniu zmian w ugrupowaniu npla rejon działania grup planuje się z zasady w pobliżu ważnych węzłów komunikacyjnych, newralgicznych punktów w terenie /mosty na szerokich przeszkodach wodnych/ w celu prowadzenia obserwacji przegrupowania wojsk i sprzętu. W miarę uzyskiwania bardziej szczegółowych danych o przeciwniku, grupy przerzuca się na inne obiekty lub rejon.

W planowaniu i kierowaniu działaniem grup jest specyficzne również to, że całością działań grup kieruje bezpośrednio oddział /wydział/ rozpoznania specjalnego sztabu Frontu /armii/, a rola dowództwa batalionu /kompanii/ rozpoznania specjalnego Frontu /armii/ sprowadza się w zasadzie do przygotowania i zabezpieczenia przerzutu grup. Ze składu dowództw tych pododdziałów wydziela się część oficerów na uzupełnienie wymienionych komórek rozpoznania specjalnego sztabu Frontu /armii/, którzy wraz z centrum odbierczym przechodzą do ich dyspozycji. Po przerzuceniu zasadniczych

sił w operacyjne ugrupowanie przeciwnika, dowódca batalionu /kompanii/ powinien znajdować się przy oddziale /wydziale/ rozpoznania specjalnego.

2. Rozpoznanie radioelektroniczne

Współczesny rozwój sił zbrojnych powoduje ciągły wzrost znaczenia elektroniki. Ze względu na wprowadzanie coraz to doskonalszych środków bojowych istnieje konieczność doskonalenia elektronicznych systemów kierowania pociskami, systemów dowodzenia i zbierania informacji o stałych i ruchomych obiektach. Dynamiczny rozwój radiokomunikacji i radiolokacji zapewnia możliwość wprowadzenia do wojsk dużej ilości różnorodnych środków łączności i stacji radiolokacyjnych grupowanych w poszczególne systemy.^{x/} Ważnym zatem zagadnieniem jest sprawa wykrywania i niszczenia tych środków u przeciwnika. Skuteczne ich zwalczanie wymaga dokładnej znajomości posiadanych przez npla urządzeń radioelektronicznych, zasad ich użycia oraz aktualnych danych o pracy tych urządzeń w działaniach bojowych.

Zadania te można wykonać przez właściwe zorganizowanie rozpoznania środków radioelektronicznych npla, systematyczne zbieranie informacji, ich opracowywanie i przekazywanie do zainteresowanych komórek sztabów i wojsk. Rozpoznanie radioelektroniczne ze względu na skrytość, możliwość prowadzenia z ugrupowania wojsk własnych, małą wrażliwość na przeciwdziałanie, duży zasięg, ciągłość pracy, natychmiastowe przekazywanie wiadomości oraz niezależność od charakteru terenu, pory roku i warunków atmosferycznych odgrywa niemałą^a rolę w organizowanym systemie rozpoznania.

Organizacją rozpoznania radioelektronicznego zajmuje się bezpośrednio oddział /wydział/ rozpoznania radioelektronicznego zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/.

---

x/ W AP USA wykorzystuje się około 70 000 różnorodnych urządzeń radioelektronicznych, są to radiostacje, stacje radioliniowe, stacje radiolokacyjne itp. Urządzenia te są stosowane do dowodzenia, współdziałania, zdalnego kierowania, rozpoznania i przeciwdziałania.

Rozpoznanie radioelektroniczne w zależności od obiektów rozpoznania i wykorzystywanych środków będących na wyposażeniu pododdziałów rozpoznania radioelektronicznego dzieli się na:

- rozpoznanie radiowe;
- rozpoznanie systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

Obiektami rozpoznania radiowego są radiostacje obsługujące systemy dowodzenia wojsk lądowych, lotnictwa i sił morskich oraz środki łączności radioliniowej. Ponadto przedmiotem rozpoznania radiowego mogą być radiostacje wojsk obrony terytorialnej, transportu kolejowego, agencji prasowych, rozgłośni radiowych, wykorzystywanych do propagandy oraz łączność danych organów państwowych.

Zasięg rozpoznania radiowego w zależności od stosowanych środków łączności można podzielić na rozpoznanie łączności dalekosiężnej i rozpoznania o małym zasięgu. Rozpoznanie łączności dalekosiężnej prowadzi się siłami i środkami Frontu, częściowo armii, z zasady w zakresie fal krótkich /KF/.

Rozpoznanie systemów łączności o małym zasięgu prowadzone będzie siłami i środkami rozpoznania radiowego dywizji i częściowo armii, głównie radiostacji UKF wojsk lądowych na głębokości do 40-60 km oraz łączności lotnictwa taktycznego, którego zasięg będzie uzależniony od wysokości lotów tych samolotów.

Wykonanie zadań przez pododdziały rozpoznania radiowego osiąga się przez:

- pószukiwanie i rejestrowanie pracy środków radiowych i radioliniowych w poszczególnych pasmach częstotliwości z ustaleniem ich przynalżności i charakterystyk technicznych;
- przechwytywanie wiadomości przekazywanych w systemie łączności npla;
- namierzanie pracujących radiostacji mające na celu ustalenie ich rozmieszczenia w ugrupowaniu npla;
- analizę zdobytych informacji przez wydziały /grupy/ analityczno-informacyjne i przekazywanie ich do sztabów zainteresowanych.

Rozpoznanie systemów radiolokacyjnych jest częścią składową rozpoznania radioelektronicznego. Bezpośrednimi obiektami tego rozpoznania są wszelkiego rodzaju stacje radiolokacyjne stosowane w wojskach OPL, dowodzenia, nawigacji lotniczej i morskiej, środki radiolokacyjne artylerii polowej i rakieterowej, nadzorowania przedniego skraju i wykrywania techniki bojowej npla.^{x/} Ustalenie rozmieszczenia stacji radiolokacyjnych pracujących w poszczególnych systemach ugrupowania npla i określenie, na podstawie ich charakterystyk technicznych, przeznaczenia, daje możliwość skutecznego ich niszczenia i stosowania zakłóceń środkami przeciwdziałania radioelektronicznego.

Pozwala to ustalić bazowanie lotnictwa, przypuszczalne rejony rozmieszczenia i ugrupowania artylerii polowej i rakieterowej oraz innych elementów ugrupowania npla. Jednym z ważniejszych zadań rozpoznania systemów radiolokacyjnych jest uprzedzenie własnych wojsk o przygotowaniu npla do użycia broni jądrowej. Rozpoznanie to prowadzi się przy pomocy rozpoznawczych stacji radiolokacyjnych pokrywających pasma częstotliwości zasadniczych systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych npla.

W rozpoznaniu systemów radiolokacyjnych występują następujące procesy funkcjonalne: poszukiwanie, namierzanie /pelengacja/, analiza zdobytych informacji i informowanie /przekazywanie/.

W toku poszukiwania podobnie jak w rozpoznaniu radiowym, należy ustalić parametry techniczne pracujących urządzeń npla. Przez namierzanie ustala się miejsce pracy danych urządzeń radiolokacyjnych. Analizę prowadzą wydziały /grupy/ analityczno-informacyjne, odpowiednich pododdziałów, które opracowują charakterystyki techniczne wykrytych obiektów, ustalają

x/ Npl posiada następujące ilości stacji radiolokacyjnych: w kompanii - 1, w batalionie - 4-7, w Brygadzie 18-25, w dywizji 80-100, w korpusie około 5000. Inne środki posiadają: samolot B-52-7, samolot F-100-4, lotniskowce do 18, krążowniki ok. 14.

ich przeznaczenie i miejsce w ugrupowaniu npla oraz przekazują dane z rozpoznania do odpowiednich komórek sztabu Frontu.

Siły i środki rozpoznania systemów radiolokacyjnych oprócz prowadzenia rozpoznania w zakresie radiolokacji przeznaczone są również do wykrywania systemów radionawigacyjnych, kierowania raket oraz łączności radiowej zabezpieczającej działanie tych systemów.

Zadania rozpoznania radioelektronicznego w początkowym okresie wojny.

Rozpoznanie radioelektroniczne nabiera coraz większego znaczenia, a zadania stawiane przed nim są coraz szersze i obejmują zarówno okres pokojowy, jak i okresy prowadzenia działań wojennych.

Z punktu widzenia zakresu zadań, ich charakteru i rodzaju, a także zasięgu środków radioelektronicznych oraz ich możliwości, szczególnie ważnego znaczenia nabiera rozpoznanie radioelektroniczne organizowane i prowadzone na szczeblach operacyjnych /armia, Front/.

Głównym celem rozpoznania radioelektronicznego jest zdobywanie niezbędnych wiadomości o: stanie, rozmieszczeniu wojsk, systemach dowodzenia i łączności oraz technice bojowej przeciwnika. Zdobyte i umiejętnie przeanalizowane dane z rozpoznania radioelektronicznego poszerzają zespół wiadomości pochodzących z innych źródeł rozpoznania.

Rozpoznanie radioelektroniczne na szczeblach operacyjnych prowadzi się już w okresie pokojowym w celu zdobycia wiadomości o siłach zbrojnych potencjalnych przeciwników. Powinno ono zapewnić możliwości pełnego wykonywania zadań rozpoznawczych w okresie zagrożenia oraz w początkowym okresie wojny przez Front /armię/ bez konieczności zmiany dyslokacji poszczególnych jednostek rozpoznania radioelektronicznego.

Rozpoznanie radioelektroniczne w okresie pokoju jest prowadzone przez jednostki rozpoznania radioelektronicznego Frontu, armii /okręgów wojskowych/, marynarki wojennej i wojsk OTK. Koordynacja zadań i ogólne kierowanie rozpoznaniem tych sił i środków jest organizowane przez Sztab Generalny, w ramach specjalnego, centralnie opracowanego planu.

Dotychczasowe doświadczenia z dziedziny rozpoznania radioelektronicznego wskazują, że w ramach pokojowego systemu, rozpoznanie radiowe KF można prowadzić na głębokość 1000-1500 km, a rozpoznanie systemów radiolokacyjnych na głębokość 400-600 km. W systemach tych może prowadzić rozpoznanie około 30-50% sił i środków armii i Frontu.

W ramach operacyjnego rozwinięcia wojsk najbardziej celowe jest rozwijanie w pierwszej kolejności sił i środków frontowych. Po rozwinięciu i zorganizowaniu frontowego systemu rozpoznania oraz po przejęciu kontroli interesujących środków radioelektronicznych przeciwnika można kolejno przegrupowywać siły i środki armijne w przewidywane rejony działań bojowych związków.

Należy dążyć do jak najszybszego całkowitego rozwinięcia jednostek rozpoznania radioelektronicznego możliwie w pobliżu rejonów zamierzonych działań bojowych, przed rozwinięciem elementów ugrupowania operacyjnego Frontu i armii. Jest to konieczne do zwiększenia intensywności prowadzenia rozpoznania radioelektronicznego wojsk przeciwnika.

Wiadomości o przeciwniku uzyskane do czasu podjęcia i sprecyzowania przez dowódcę Frontu /armii/ decyzji do operacji powinny umożliwiać:

- śledzenie zmian w dyslokacji sztabów i jednostek na północnym i środkowo-europejskim TDW oraz ustalenie ich aktualnego położenia;
- ustalenie w miarę możliwości stanu i ugrupowania wojsk nieprzyjaciela przed frontem i na skrzydłach na całej głębokości operacji;
- ustalenie rozmieszczenia punktów dowodzenia od brygady, dywizji do armii polowej włącznie;
- ustalenie prawdopodobnych linii różniczenia do armii polowej włącznie;
- wykrycie środków radiowych i radiolokacyjnych obsługujących stanowiska ogniowe artylerii i wyrzutni pocisków raketowych;
- ustalenie stopnia obsadzenia wojskami poszczególnych rubieży obrony;
- ustalenie bazowania ważniejszych jednostek lotnictwa;

- wykrycie pewnych elementów systemu OPL wojsk;
- ustalenie bazowania i rozmieszczenia jednostek sił morskich w akwenie Morza Bałtyckiego i Północnego.

Zadanie wykonywane jest wspólnie z jednostkami rozpoznania radioelektronicznego marynarki wojennej.

W toku prowadzenia operacji rozpoznania radioelektroniczne powinno zdobywać w pierwszej kolejności takie wiadomości, które umożliwią dowódcom ogólnowojskowym wykryć na czas: zmiany zachodzące w ugrupowaniu i rozmieszczeniu sił lądowych, powietrznych i morskich; zmiany zachodzące w systemach dowodzenia, łączności, radiolokacji i radionawigacji /dotyczy szczebla Frontu/; wprowadzenia do wyposażenie wojsk nieprzyjaciela nowych środków łączności, radiolokacji i innych urządzeń radioelektronicznych.

Bezpośrednim organem planującym i koordynującym działalność sił i środków rozpoznania radioelektronicznego jest oddział /wydział/ rozpoznania radioelektronicznego.

Organizacja i ugrupowanie pułków rozpoznania radioelektronicznego Frontu

Do wykonywania zadań rozpoznania radioelektronicznego Front posiada:

- pułk rozpoznania radiowego;
- pułk rozpoznania systemów radiolokacyjnych.

Siłami i środkami Frontu prowadzi się rozpoznanie: radiowe i radioliniowe, rozpoznanie systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

Organizacja pułku rozpoznania radiowego:

dowództwo, sztab, wydział analityczno-informacyjny, dwa bataliony rozpoznania radiowego - jeden do organizacji rozpoznania bliskiego zasięgu /w pierwszym rzucie pułku/, a drugi dalekiego zasięgu /w drugim rzucie pułku/ - kompania przechwytywania stacji radioliniowych i pododdz. zabezpieczenia.

Ugrupowanie

Siłami i środkami pułku rozpoznania Frontu organizuje się systemy bliskiego i dalekiego rozpoznania oraz system rozpoznania stacji radioliniowych.

System bliskiego rozpoznania rozwija się w odległości 20-30 km od linii styczności wojsk.

Grupę analizy informacji wraz z centrum odbiorczym rozmieszcza się możliwie w środku pasa działań wojsk Frontu, w odległości 20-30 km. Pododdziały namierzania radiowego rozmieszcza się po jednym na lewym i prawym skrzydle oraz jeden na środku pasa /80-90 km/ w odległości 10-20 km od rubieży styczności.^{x/} W pododdziale namierzania znajdują się dwa namierniki KF /szczebla operacyjnego/, namierniki UKF R-307 i R-308 oraz radiostacja średniej mocy R-118. Powyższe elementy pododdziału namierzania rozwija się możliwie w jednym rejonie. Jeden element od drugiego w odległości 0,5-1 km.

Zadaniem omawianego systemu jest prowadzenie rozpoznania pracy środków radiowych KF w zasadzie na falach przyziemnych na odległość do 100-150 km od rubieży styczności wojsk. Pokładowe środki radiowe UKF rozpoznaje się na odległości 100-1400 km w zależności od wysokości lotu samolotu.

Do systemu bliskiego rozpoznania zalicza się również system rozpoznania stacji radioliniowych. Zadaniem jego jest rozpoznanie środków łączności radioliniowej nieprzyjaciela na odległości do 50-60 km od rubieży styczności z nieprzyjacielem. W każdym pododdziale znajdują się dwie stacje rozpoznania radioliniowego i radiostacja średniej mocy. System ten rozwija się na głównym kierunku działania 10-15 km od rubieży styczności z nieprzyjacielem na szerokości 50-70 km. Rozmieszczenie pododdziałów nie jest stałe, bowiem ulega częstym zmianom 2-3 razy na dobę. Poza tym w zależności od potrzeb, system rozpoznania stacji radioliniowych można przemieszczać wzdłuż frontu w celu rozpoznania całego systemu łączności radioliniowej nieprzyjaciela w strefie przyfrontowej.

System dalekiego rozpoznania rozwija się w odległości 70-80 km, a w niektórych wypadkach 200-300 km od linii styczności. Wydział analityczno-informacyjny /WAI/ wraz z centrum odbiorczym rozmieszcza się możliwie na środku szerokości pasa działań Frontu w odległości 30-40 km ^{od} sztabu Frontu.

x/ Pododdziały namierzania radiowego tworzą punkty rozpoznania radiowego.

W tym rejonie rozmieszcza się również dowództwo i sztab pułku. Omawiany system jest organizowany siłami trzech pododdziałów namierzania. W każdym pododdziale są namierniki KF typu R-301 i radiostacje średniej mocy R-118. Środkowy pododdział namierzania rozmieszcza się zwykle w pobliżu centrum odbiorczego /5-10 km/. W warunkach natarcia wzdłuż wybrzeża morskiego prawy pododdział rozmieszcza się w pobliżu morza, a lewy w pobliżu lewej linii rozgraniczenia Frontu lub nawet w rejonie Frontu sąsiedniego w celu zwiększenia bazy namierzania i zasięgu rozpoznania. Zadaniem systemu dalekiego rozpoznania jest prowadzenie rozpoznania środków radiowych KF na falach odbitych w zasięgu do 1000-1500 km.

Organizacja systemu bliskiego i dalekiego zasięgu rozpoznania eliminuje strefę martwą występującą przy prowadzeniu rozpoznania na fali przyziemnej i odbitej przez jeden system oraz zapewnia możliwość ciągłego prowadzenia rozpoznania w całym obszarze od rubieży styczności aż do 1500 i więcej kilometrów w głąb.

Z analizy zasad organizacji w/w systemów wynika, że niezależnie od sytuacji i warunków, w jakich Front przechodzi do operacji zaczepnej, pułk rozpoznania radiowego, z zasady będzie ugrupowany w dwa rzuty.

W skład pierwszego rzutu ugrupowania bojowego pułku, który rozmieszcza się w odległości 20-30 km od linii styczności wojsk, na szerokości 80-90 km wejdą:

- siły i środki namierzania radiowego UKF;
- część sił i środków namierzania radiowego KF;
- siły i środki rozpoznania radioliniowego;
- centrum odbiorcze KF i UKF;
- grupa analizy informacji.

Drugi rzut rozmieszcza się w odległości 70-80, a nawet 200-300 km od linii styczności - na szerokości 200 i więcej km. W skład drugiego rzutu wchodzi:

- część sił i środków namierzania radiowego KF;
- centrum odbiorcze KF;
- wydział analityczno-informacyjny;
- dowództwo pułku.

Organizacja pułku rozpoznania systemów radiolokacyjnych:

Dowództwo, sztab, wydział analityczno-informacyjny, batalion rozpoznania bliskiego zasięgu /w pierwszym rzucie pułku/, batalion rozpoznania dalekiego zasięgu /w drugim rzucie pułku/ i pododdziały zabezpieczenia.

Ugrupowanie

Siłami i środkami pułku rozpoznania systemów radiolokacyjnych organizuje się również system bliskiego i dalekiego rozpoznania.

System rozpoznania bliskiego zasięgu rozwija się na głównym kierunku działań w pasie 70-100 km i w odległości 20-25 km od linii styczności. W skład jego wchodzi grupa analityczno-informacyjna i trzy pododdziały rozpoznania. Każdy pododdział ma po dwie stacje RPS-5, ARS-3 M, POST-2 M oraz dwie radiostacje średniej mocy R-118. Zwykle po jednym pododdziale rozwija się na skrzydle, a jeden wraz z grupą analityczno-informacyjną na środku pasa rozpoznania, w odległości 20-25 km od linii styczności. Zasięg rozpoznania tego systemu wynosi 50-70 km. Stacje RSP-5 mogą być wysunięte do przodu na odległości 3-5 km od linii styczności.

System rozpoznania dalekiego zasięgu /400-600 km/ rozwija się w odległości 40-60 km od linii styczności. W jego skład wchodzi wydział analityczno-informacyjny, centrum odbiorcze i trzy pododdziały rozpoznawcze. Każdy pododdział ma jedną stację dalekiego rozpoznania na falach rozproszonych SDR-2, dwa namierniki do rozpoznania systemów radionawigacyjnych R-302 AM i R-302 BM, dwie stacje POST-2 i dwie radiostacje średniej mocy R-118. Wydział analityczno-informacyjny, dowództwo i sztab pułku wraz z centrum odbiorczym rozmieszcza się możliwie w środku pasa rozpoznania. Pododdziały rozpoznania rozmieszcza się zwykle - jeden w pobliżu grupy analityczno-informacyjnej i centrum odbiorczego /3-5 km/, a dwa pozostałe na skrzydłach pasa działań Frontu. Jeden w pobliżu morza, zaś drugi w pobliżu lewej linii rozgraniczenia Frontu lub nawet poza nią.

Ze względów organizacyjnych celowe jest rozmieszczanie

pododdziałów rozpoznania systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych dalekiego zasięgu w jednym rejonie z pododdziałami rozpoznania i namierzania radiowego KF dalekiego zasięgu^{x/}.

W odległości 5-10 km od zasadniczych rejonów rozmieszczenia każdego pododdziału i elementu systemu rozpoznania wybiera się 1-2 rejony zapasowe do wykorzystania w razie wykrycia przez przeciwnika rejonu zasadniczego.

Przytoczone odległości rozwijania pododdziałów i elementów systemów rozpoznania radioelektronicznego oraz ich zasięg mogą w praktyce różnić się. Zależy to od warunków terenowych, mocy rozpoznawczych stacji, charakterystyk promieniowania urządzeń radiolokacyjnych itp.

Frontowe systemy rozpoznania radioelektronicznego są wykorzystywane w zasadzie do rozpoznania środków i systemów radioelektronicznych sił lądowych i powietrznych nieprzyjaciela. Systemy te mogą być również wykorzystane do prowadzenia rozpoznania niektórych systemów radioelektronicznych sił morskich nieprzyjaciela.

W związku z tym, że do rozpoznania radioelektronicznego na korzyść Frontu będą wykorzystywane siły i środki bezpośrednio podporządkowane sztabowi Frontu i armii lotniczej oraz marynarce wojennej, istnieje konieczność dokładnej koordynacji działań tych sił i środków oraz ścisłego współdziałania między nimi w zakresie wymiany zdobytych wiadomości i doświadczeń, zarówno w okresie przygotowawczym, jak i w toku operacji.

Organizacja i ugrupowanie pułku rozpoznania radioelektronicznego armii.

Rozpoznanie radioelektroniczne na szczeblu armii obejmuje rozpoznanie radiowe, radioliniowe i systemów radiolokacyjnych.

Organizacja pułku:

Dowództwo, sztab, wydział analityczno-informacyjny, batalion rozpoznania radiowego KF i UKF, kompania rozpoznania radioelektronicznego UKF, kompania rozpoznania stacji radioliniowych, batalion rozpoznania systemów radiolokacyjnych i jednostki zabezpieczenia.

x/ Wówczas tworzą one zespół rozpoznania radioelektronicznego.

Ugrupowanie

Najbardziej typowe, a zarazem najbardziej korzystne z punktu widzenia wykonywanych zadań rozpoznawczych i możliwości skutecznego wykorzystania sił i środków, jest ugrupowanie bojowe pułku w dwa rzuty. Skład poszczególnych rzutów ugrupowania pułku, może być różny i każdorazowo zależy od sytuacji bojowej oraz warunków, w jakich armia organizuje i prowadzi działania bojowe.

Na podstawie dotychczas zdobytych doświadczeń zakłada się, że:

W skład pierwszego rzutu, który rozmieszcza się w odległości 3-5 km od linii styczności wojsk na szerokości 70-90 km winny być rozmieszczone:

- siły i środki namierzania UKF /krr UKF/;
- siły i środki rozpoznania stacji radioliniowych /krsrl/;
- siły i środki rozpoznania radiolokacyjnego /plutony RPS/;
- centrum odbiorcze UKF.

Do drugiego rzutu ugrupowania bojowego, który rozmieszcza się w odległości 10-15 km od linii styczności, na szerokość 100-120 km wzdłuż linii frontu winny wchodzić następujące elementy:

- siły i środki namierzania radiowego KF i UKF /brr KF i UKF/;
- siły i środki rozpoznania systemów radiolokacyjnych /brslok - bez plutonów RPS/;
- centrum odbiorcze KF;
- wydział analityczno-informacyjny i dowództwo pułku.

Siły i środki rozpoznania armii zapewniają prowadzenie rozpoznania:

- radiowego UKF na głębokość	40-60 km;
- radiowego KF na głębokość	80-100 km;
- radioliniowego na głębokość	40-60 km;
- systemów radiolokacyjnych na głębokość	60-80 km.

Szczegółowa organizacja i wyposażenie pułku oraz jego ugrupowanie /wariant/, obrazujące wykorzystanie ważniejszego sprzętu radioelektronicznego - załącznik nr 4.

Środki rozpoznania radiowego znajdujące się w batalionie pułku armijnego ze względu na dużą ilość różnego typu radiostacji w ugrupowaniu npla /na szczeblu dywizji około 3500 radiostacji/ będących w zasięgu rozpoznania nie dają możliwości objęcia rozpoznaniem wszystkich sieci i kierunków radiowych npla, a tym samym przechwyty całej korespondencji. Z tych też względów rozpoznaniem i kontrolą powinny być objęte jedynie zasadnicze sieci dowodzenia i współdziałania. Wyliczenia wykazują, że tego rodzaju sieci łączności /w zakresie 20-60 MHz/ w pasie korpusu armijnego znajduje się około 120, w dywizji - 25 oraz w zakresie UKF /10-30 MHz/ około 150, łączności radioliniowej /zakres 60-300 MHz/ do 20 kierunków i łączności lotnictwa taktycznego w relacji "ziemia-powietrze" /zakres 225-400 MHz/ około 20.

Posiadanymi środkami rozpoznania radiowego pułku można objąć kontrolę około 60% wymienionych wyżej sieci i kierunków radiowych npla. Część zadań rozpoznawczych na korzyść armii będzie wykonywana środkami rozpoznania radioelektronicznego Frontu.

Środki rozpoznania systemów radiolokacyjnych pułku są w stanie wykryć środki radiolokacyjne, znajdujące się w ugrupowaniu artylerii dywizji i KA, stacje naprowadzania lotnictwa taktycznego oraz środki radiolokacyjne wykrywania techniki bojowej, znajdujące się w ugrupowaniu pierwszego rzutu dywizji.

Należy mieć na uwadze fakt, że npl w każdych warunkach będzie prowadził nie tylko rozpoznanie radioelektroniczne, lecz przede wszystkim szerokie przeciwdziałanie i kontrprzeciwdziałanie radioelektroniczne /metody unikania, przerywania lub likwidowania przeciwdziałania radioelektronicznego przeciwnika/, gdyż siły zbrojne państw zachodnich traktują wojnę elektroniczną /w eterze/ jako dodatkowy środek walki z nieprzyjacielem. Należy się liczyć z szerokim zakłócaniem radiowym przede wszystkim w dynamice walki, na wszystkich szczeblach dowodzenia, w decydujących momentach, przy użyciu nowych metod i sposobów, które trzeba będzie rozpoznać. Stosowanie zakłóceń będzie dotyczyło głównie tych sieci radiowych, które są jedynym technicznym środkiem łączności /łączność z samolotami, okrętami, między oddziałami i pojazdami,

będącymi w ruchu itp./_a Prowadzenie rozpoznania w tych warunkach wymagać będzie doskonałego sprzętu i wszechstronnie przygotowanych specjalistów.

3. Rozpoznanie powietrzne

We współczesnych działaniach wojennych ważna rola przypadnie rozpoznaniu powietrznemu, ze względu na szczególne właściwości lotnictwa rozpoznawczego, takie jak: szybkość działania i możliwość przenikania na duże odległości w głąb obszaru operacyjnego przeciwnika, możliwość rozpoznania w krótkim czasie znacznych przestrzeni oraz stosunkowo szybkie przekazywanie danych do zainteresowanych sztabów.

Przeznaczeniem rozpoznania powietrznego jest zdobywanie wiadomości o nieprzyjacielu, jego obiektach, terenie i pogodzie na korzyść wojsk lądowych, lotniczych oraz marynarki wojennej.

Do podstawowych zadań rozpoznania powietrznego należą:

- wykrycie środków przenoszenia broni jądrowej w rejonach ześrodkowania lub wyczekiwania, na stanowiskach startowych i w marszu oraz określenie współrzędnych ich położenia;
- rozpoznanie składów broni jądrowej oraz potwierdzenie i precyzowanie danych o ich rozmieszczeniu uzyskiwanych od innych rodzajów rozpoznania wojskowego;
- precyzowanie danych zwłaszcza o położeniu obiektów /rozpoznanie dodatkowe/ przewidzianych do zwalczania uderzeniami jądrowymi oraz kontrolowanie skutków tych uderzeń;
- wykrycie rejonów rozmieszczenia, składów i ugrupowania taktycznych, operacyjnych i częściowo strategicznych odwodów nieprzyjaciela, oraz ustalenie czasu i kierunku ich marszu;
- rozpoznanie i kontrolowanie bazowania lotnictwa sił lądowych, myśliwsko-bombowego i bombowego oraz śledzenie za przebiegiem manewru lotniskowego nieprzyjaciela;
- określenie rejonów rozmieszczenia stanowisk i punktów dowodzenia oraz ustalenie ich współrzędnych;
- wykrywanie przygotowań nieprzyjaciela do wysadzenia taktycznych i operacyjnych desantów powietrznych oraz morskich /we współdziałaniu z rozpoznaniem marynarki wojennej/;

- rozpoznanie przewidywanych rejonów desantowania własnych wojsk powietrzno-desantowych, wykrycie rejonów rozmieszczenia odwodów oraz środków OPL na kierunku przelotu desantu i w rejonie desantowania;
- określenie charakteru, kierunku i intensywności przewozów /w strefie działań wojennych/ kolejowych, samochodowych, rzecznych, morskich oraz drogą powietrzną; ustalenie rejonów załadowania i wyładowania wojsk i sprzętu;
- rozpoznanie baz lotniczych, morskich, składów MPS oraz amunicji;
- wykrywanie rubieży obronnych, wszelkiego rodzaju zapór oraz urządzeń na przeszkodach lądowych i wodnych;
- prowadzenie obserwacji pola walki na korzyść pierwszorzętowych związków taktycznych.

Ilość zadań rozpoznania powietrznego najczęściej przekraczać będzie możliwości sił i środków rozpoznania. Dlatego też lotnictwu rozpoznawczemu należy stawiać zasadnicze zadania, których nie można wykonać innymi siłami i środkami rozpoznania.

Należy podkreślić, że zdecydowana większość przegrupowań odwodów taktycznych i operacyjnych npla dokonywana będzie w nocy. Dlatego też rozpoznanie powietrzne w nocy nabiera szczególnego znaczenia. Przy czym możliwości załóg w nocy są o 50% mniejsze niż w dzień.

Lotnictwo rozpoznawcze występuje na szczeblu Frontu w składzie armii lotniczej, która dysponuje następującymi etatowymi siłami lotnictwa:

- brygadą lotnictwa rozpoznawczo-bombowego do rozpoznania operacyjnego;
- dwoma pułkami lotnictwa rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego /plrta/, wchodzącymi w skład dwóch dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego /DLSzR/;^{x/}
- dziesięcioma kluczami śmigłowców rozpoznania artyleryjskiego wchodzącymi w skład dwóch pułków śmigłowców;
- czterema kluczami śmigłowców rozpoznania artyleryjskiego wchodzącymi w skład samodzielnej eskadry śmigłowców.

---

x/ Skład DLSzR - dwa pułki myśliwsko-szturmowe i jeden pułk lotnictwa rozpozn.takt. i artyl.

W niektórych sytuacjach, a zwłaszcza w warunkach użycia broni jądrowej, gdy lotnictwo rozpoznawcze nie będzie w stanie wykonać niezbędnych zadań rozpoznania na korzyść wojsk lądowych, część sił innych rodzajów lotnictwa /myśliwskiego, myśliwsko-szturmowego, myśliwsko-bombowego, bombowego/, może być wykorzystana do prowadzenia rozpoznania powietrznego. W tym celu załogi tego lotnictwa przygotowywane są do prowadzenia rozpoznania powietrznego. Ponadto jeden klucz w każdej eskadrze lotnictwa bojowego ma być przystosowany do prowadzenia rozpoznania fotograficznego.

Lotnictwo prowadzi rozpoznanie operacyjne, taktyczne i artyleryjskie.

Operacyjne rozpoznanie powietrzne prowadzone jest głównie na korzyść sztabu i wojsk Frontu. Zgodnie z istniejącymi poglądami lotnictwo rozpoznawcze armii lotniczej powinno prowadzić rozpoznanie na całą głębokość operacji zaczepnej Frontu /800-1000 km/. Możliwości lotnictwa rozpoznawczego w tym względzie uwarunkowane są taktycznymi promieniami działania samolotów, głębokością bazowania lotnictwa^{x/} i warunkami jego działań.

Taktyczne promienie działania samolotów lotnictwa rozpoznania operacyjnego armii lotniczej umożliwiają prowadzenie rozpoznania na małych wysokościach na głębokość około 400 km, a na dużej wysokości na głębokość 700-800 km. Ze względu na stosunkowo duże nasycenie wojsk NATO środkami obrony powietrznej, należy przypuszczać, że zwłaszcza w pierwszych dniach wojny lotnictwo rozpoznawcze będzie mogło prowadzić działania z reguły na małych wysokościach. A zatem obiekty nieprzyjaciela położone na głębokościach ponad 400 km licząc od przedniego skraju będą rozpoznawane przez lotnictwo rozpoznania dalekiego zasięgu /strategiczne/.

---

x/ Głębokość bazowania lotnictwa rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego 80-120 km, a lotnictwa rozpoznania operacyjnego 160-200 km. Działanie lotnictwa rozpoznania operacyjnego może być zorganizowane w ten sposób, że podczas prowadzenia rozpoznania na dużej głębokości załogi tego lotnictwa mogą wykorzystywać jako podskokowe lotniska innych rodzajów lotnictwa.

W zasięgu lotnictwa rozpoznania operacyjnego na głębokości od 200 do 400 km są w zasadzie rozmieszczone głębsze odwoły operacyjne i operacyjne raketowe środki napadu powietrznego oraz prawie całe lotnictwo taktyczne. Na większej głębokości będą rozmieszczone głównie takie obiekty, jak bazy lotnicze, zaopatrzeniowe, morskie itp., w większości o charakterze stacjonarnym.

Pułk lotnictwa rozpoznania operacyjnego składa się z trzech eskadr, każda w składzie po 10 samolotów Il-28R. Do opracowania rezultatów rozpoznania fotograficznego pułk posiada kompanie fotografowania w składzie dwóch zespołów lotniczej służby fotograficznej - każdy zespół posiada jedno polowe laboratorium fotograficzne /PLF-2/ i jedną polową pracownię fotogrametryczną /PPF-1/.

Sposoby prowadzenia rozpoznania przez lotnictwo rozpoznania operacyjnego - podstawowy - fotografowanie, pomocniczy - wzrokowy. Rozpoznanie wzrokowe prowadzi się z wysokości 200-300 m, fotografowanie z wysokości 8000-10000 m. Przyjmuje się, że wyszkolona załoga wielomiejscowego samolotu rozpoznawczego w jednym wylocie może wykonać jedno z następujących zadań:

- sfotografować trasę o długości 80-100 km /sfotografowana pow. może wynosić około 1000 km²;
- rozpoznać i sfotografować: 2-3 lotniska lub stanowiska startowe /rejon y wyczekiwania/ wyrzutni raketowych; 2-3 węzły kolejowe średnich rozmiarów lub bazy /porty/ morskie; 2-3 rejon y ześrodkowania wojsk;
- rozpoznać 3-4 odcinki linii kolejowych, szos lub dróg gruntowych o ogólnej długości do 500 km, fotografując ważniejsze obiekty;
- przeprowadzić rozpoznanie radiolokacyjne 1-2 obiektów oraz punktów orientacyjnych na podejściach do nich;

Taktyczne i artyleryjskie rozpoznanie powietrzne prowadzi się głównie na korzyść wojsk armii. Taktyczne rozpoznanie powietrzne powinno być prowadzone na głębokość operacji zaczepnej armii tj. 400-500 km. Znajdujące się na wyposażeniu lotnictwa rozpoznania taktycznego samoloty umożliwiają prowadzenie rozpoznania na tę głębokość jedynie w wypadku wykonywania zadań na dużych wysokościach. W warunkach działań na małych

wysokościach głębokość rozpoznania w zależności od rodzaju lotnictwa będzie wynosić:

- dla lotnictwa rozpoznania taktycznego około 200 km;
- dla lotnictwa rozpoznania artyleryjskiego 120-140 km.

Możliwości te nie zaspokajają wszystkich potrzeb armii i dlatego do rozpoznania na jej korzyść będzie wykorzystywane lotnictwo rozpoznania operacyjnego według planu sztabu Frontu i armii lotniczej. W tych warunkach sztab armii może jedynie składać zapotrzebowanie na wiadomości, wpływając dzięki temu na sposób wykorzystania lotnictwa rozpoznania operacyjnego na kierunku działań armii.

Jak wynika z analizy prawdopodobnego ugrupowania obiektów nieprzyjaciela^{x/} na głębokości 200 km rozmieszczone będzie około 80% taktyczno-operacyjnych i operacyjnych rakietowych środków napadu jądrowego, taktycznych rakietowych środków napadu jądrowego i artylerii atomowej oraz taki sam procent związków taktycznych nieprzyjaciela. Czyli podstawową masę zadań o zasadniczym znaczeniu na korzyść wojsk armii będzie wykonywało lotnictwo rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego. Głębokość działania tego lotnictwa pokrywa się w zasadzie z zasięgiem armijnych środków napadu jądrowego oraz z zadaniem bliższym armii.

Przewiduje się następujący skład pułku lotnictwa rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego:

- eskadra jednomiejscowych samolotów naddźwiękowych rozpoznania taktycznego;
- eskadra jedno i dwumiejscowych samolotów dźwiękowych rozpoznania taktycznego;
- eskadra dwumiejscowych samolotów dźwiękowych rozpoznania artyleryjskiego.

W każdej eskadrze 12 samolotów. Razem w pułku 40 samolotów.^{xx/}

x/ Do których zalicza się taktyczne, taktycz.-operacyjne i operacyjne środki przenoszenia broni jądrowej, panc. i zmech. ZT, SD, posterunki i ośrodki dowodzenia i powiadamiania, baterie przeciwlotniczych pocisków rakietowych, lotniska lotnictwa takt., obiekty przemysłowe, drogowe, kolejowe itp.

xx/ Obecnie na wyposażeniu pułku znajdują się samoloty Lin-2R.

Pułk dysponuje kompanią fotograficzną w składzie trzech zespołów lotniczej służby fotograficznej.

Sposoby prowadzenia rozpoznania - wzrokowo-fotograficzny z małych wysokości, 200-300 m. Załoga powinna rozpoznać obiekt /cel/ z pierwszego nalotu. Przy zwalczaniu broni raketowej przez samoloty myśliwsko-rozpoznawcze zakłada się jednocześnie zwalczanie jej przy pomocy broni pokładowej.

Pojedyncza załoga lotnictwa rozpoznania taktycznego w jednym wylocie może wykonać jedno z następujących zadań:

- rozpoznać 2-3 obiekty /lotniska, stanowiska ogniowe, węzły kolejowe, przeprawy lub mosty/ albo - 1-2 rejony ześrodkowania wojsk;
- 1-2 odcinki linii kolejowych, szos lub dróg gruntowych o łącznej długości do 200 km;
- prowadzić obserwację pola walki w rejonie o powierzchni 500 km².

W czasie poszukiwania broni raketowo-jądrowej, artylerii atomowej na stanowiskach ogniowych lub innych ważnych celów w terenie dogodnym do maskowania, jednej załodze przydzielona jest rejon o powierzchni 10-20 km², a w terenie odkrytym można go zwiększyć dwu-czterokrotnie.

Srednie natężenie działań dla pułku lotnictwa rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego wynosi 3 pułkowloty na dobę.

Lotnictwo rozpoznania artyleryjskiego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać do prowadzenia rozpoznania bezpośredniego i kontrolnego na korzyść wojsk raketowych.

Pojedyncza załoga lotnictwa rozpoznania artyleryjskiego /na samolocie Lin-1 A/ w jednym wylocie może:

- rozpoznać dodatkowo /bezpośrednio/ 1-3 obiekty takie jak przeprawa lub 1-2 elementy ugrupowania bojowego dywizjonu pocisków raketowych albo 1-2 pododdz. czołgów/piechoty/;
- kierować ogniem artylerii do 2-3 oddzielnych celów;
- skontrolować skutki własnych uderzeń jądrowych, wykonanych na 2-3 obiekty /cele/. Najważniejszym zadaniem tego lotnictwa jest ustalenie dokładnych współrzędnych środków broni masowego rażenia.

Pułk śmigłowców posiada 5 eskadr po dwa klucze, w każdej eskadrze jeden klucz śmigłowców rozpoznania artyleryjskiego i jeden śmigłowców łącznikowych, w każdym 3 śmigłowce SM-2 lub Mi-2.

Armia znajdująca się w drugim rzucie Frontu nie otrzymuje lotnictwa rozpoznawczego. W okresie poprzedzającym wejście armii do bitwy, zakłada się wydzielenie około pułku rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego oraz około pułku śmigłowców, w celu prowadzenia rozpoznania powietrznego według jej planu.^{x/}

Dywizja będzie dysponować kluczem śmigłowców rozpoznawczych, które będą wykorzystywane dla potrzeb rakiet taktycznych i artylerii dywizji. Bezpośrednie dowodzenie tymi siłami realizuje DLSzR i AL.

Oprócz wymienionych sił armia do prowadzenia rozpoznania powietrznego, w oparciu o wnikliwą i szczegółową ocenę sytuacji, może użyć, w pierwszym rzędzie do obserwacji pola walki, określoną ilość samolotów myśliwsko-szturmowych, które otrzymuje w formie limitu na wsparcie działań naziemnych. W wyjątkowych sytuacjach według planu armii może być wykorzystane lotnictwo rozpoznania operacyjnego. Może to mieć miejsce np. jeżeli warunki atmosferyczne lub nocna pora doby uniemożliwiają użycie do określonych zadań samolotów rozpoznania taktycznego lub artyleryjskiego.

Organizacja rozpoznania powietrznego

a/ Rozpoznanie powietrzne organizowane jest głównie przez sztaby Frontu, armii i armii lotniczej. W procesie planowania rozpoznania na szczeblu Frontu ponadto biorą udział przedstawiciele oddziału rozpoznawczego armii lotniczej i przedstawiciele dowództwa wojsk raketowych Frontu. W zarządzie rozpoznawczym sztabu Frontu bezpośrednio organizacją tego rodzaju rozpoznania zajmuje się wydział rozpoznania powietrznego.

b/ Planowaniem rozpoznania powietrznego na szczeblu armii zajmuje się oddział rozpoznania sztabu armii, wydział rozpoznania dowództwa wojsk raketowych i artylerii armii oraz

x/ Część sił płrta z reguły będzie prowadzić rozpoznanie według planu armii lotniczej.

grupa rozpoznawcza wysuniętego stanowiska dowodzenia dywizji szturmowo-rozpoznawczej.^{x/} Oddział rozpoznawczy armii narzuca koncepcje i jest głównym koordynatorem w planowaniu rozpoznania powietrznego. Podczas określania potrzeb i zadań /obiektów/ dla rozpoznania powietrznego współpracuje ściśle z wymienionymi wyżej komórkami rozpoznawczymi. W rezultacie tej współpracy oddział rozpoznawczy armii precyzuje zadania rozpoznania powietrznego oraz określa kolejność ich wykonania.

W miarę potrzeb i możliwości na SD armii pierwszego rzutu Frontu, będą przedstawiciele sztabu armii lotniczej.^{xx/} Zasadnicza treść współpracy z tymi przedstawicielami będzie dotyczyć potrzeb i możliwości ich zaspokojenia przez lotnictwo rozpoznania operacyjnego będące bezpośrednio w dyspozycji Frontu. Może to mieć miejsce szczególnie przy planowaniu rozpoznania na okres nocny lub fotografowania lotniczego. Bowiem samoloty rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego posiadają ograniczone możliwości prowadzenia rozpoznania fotograficznego oraz w nocy.

Ogólny plan rozpoznania powietrznego powinien obejmować tylko te elementy, które przypuszczalnie nie ulegną dezaktualizacji w najbliższych kilku dniach. Szczegółowe planowanie rozpoznania powietrznego na długi okres czasu jest niecelowe. Szczegółowego planowania rozpoznania powietrznego dokonuje się pod koniec każdego dnia na dzień następny.

Bezpośrednio planowaniem rozpoznania powietrznego na korzyść armii zajmuje się grupa rozpoznawcza WSD dywizji szturmowo-rozpoznawczej. Rozpoznanie to planuje na podstawie zadań i kolejności ich wykonania określonych przez oddział rozpoznawczy AL oraz przez oddział rozpoznawczy armii ogólnowojskowej /pancernej/. Jak wynika ze składu organizacyjnego dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego będzie ona wykonywać zadania związane z rozpoznaniem powietrznym oraz ze zwalczaniem obiektów nieprzyjaciela. W rezultacie sztaby tych dywizji przejęły część uprawnień i obowiązków sztabu armii lotniczej dotyczących organizacji i prowadzenia rozpoznania

x/ Dotychczas rolę tę spełniało SWL. WSD dywizji szturmowo-rozpoznawczej rozmieszcza się przy SD armii.

xx/ Na ogół będą oni pracować w składzie WSD dywizji szturmowo-rozpoznawczej.

taktycznego i artyleryjskiego. W ten sposób poważnie usprawniono współdziałanie między wojskami lądowymi oraz lotnictwem rozpoznawczym i myśliwsko-szturmowym.

Plan wykorzystania lotnictwa rozpoznania artyleryjskiego opracowuje wydział rozpoznania dowództwa wojsk raketowych i artylerii armii po uzgodnieniu koncepcji wykorzystania lotnictwa przede wszystkim z oddziałem rozpoznawczym sztabu armii.

Zbieranie danych z rozpoznania powietrznego odbywa się przy pomocy zorganizowanego nasłuchu sieci powietrznego rozpoznania taktycznego i operacyjnego. Nasłuch sieci powietrznego rozpoznania taktycznego organizują pułki i dywizje pierwszego rzutu operacyjnego armii, oddział rozpoznawczy armii, sztab dywizji szturmowo-rozpoznawczej oraz wszyscy zainteresowani danymi z powietrznego rozpoznania taktycznego. W tym celu w oddziałach i związkach taktycznych wojsk lądowych winny znajdować się odbiorniki UKF i niezbędne dokumenty zabezpieczające odbiór danych z rozpoznania powietrznego. Nasłuch sieci powietrznego rozpoznania operacyjnego organizują i prowadzą sztaby związków operacyjnych.

Celowe wydaje się również skierowanie na lotniska bazowania plrta przedstawiciela oddziału rozpoznawczego armii, który by na bieżąco informował oddział o wynikach rozpoznania na podstawie ustnych meldunków pilota. Posiadając określone uprawnienia przedstawiciel ten mógłby bezpośrednio stawiać zadania na rozpoznanie.

4. Rozpoznanie medyczne

Ten rodzaj rozpoznania organizują i prowadzą siły i środki służby zdrowia Frontu i armii w ścisłym współdziałaniu z zarządem /oddziałem/ rozpoznawczym Frontu /armii/. W wypadku działań na własnym terytorium dużą rolę /pomoc/ w tym zakresie mogą odegrać siły układu terytorialnego.

Do podstawowych zadań rozpoznania medycznego należy:

- ustalenie istniejących warunków zdrowotnych i ich wpływu na stan zdrowia stanu osobowego wojsk operacyjnych;
- ustalenie stanu sanitarno-epidemiologicznego rejonów działania wojsk i jego wpływu na zdolność bojową wojsk;

- ustalenie stanu sanitarno-epidemiologicznego wojsk i ludności cywilnej npla w celu uchronienia własnych wojsk od epidemii lub chorób zakaźnych;
- współpraca z szefostwem służby chemicznej w zakresie oceny stopnia skażeń wody, powietrza, produktów żywnościowych i zdatności ich do wykorzystania przez wojska;
- ustalenie ilości oraz stanu użytkowego szpitali, zakładów i urzędzeń cywilnej służby zdrowia;
- ustalanie możliwości wykorzystania przez służbę zdrowia zasobów miejscowych /lekarstw, środków opatrunkowych itp/ na terenach npla.

Jednym z podstawowych rodzajów rozpoznania prowadzonego przez służbę zdrowia ^{będzie} rozpoznanie chologiczne /nazwa umowna/ polegające na ustaleniu warunków medycznych powstałych wskutek użycia broni jądrowej.

5. Rozpoznanie polityczne

Rozpoznanie polityczne organizują i prowadzą zarządy polityczne Frontu i armii we współdziałaniu z komórkami rozpoznania tych szczebli.

Rozpoznanie polityczne ma na celu:

- gromadzenie w okresie pokojowym i wojny materiałów dotyczących warunków demograficznych państw NATO, a szczególnie interesujących nas kierunków i obszarów przewidywanych działań;
- analiza wpływów poszczególnych partii i ugrupowań politycznych w parlamentach i społeczeństwach przypuszczalnych przeciwników oraz możliwości wykorzystania ich w naszej propagandzie i posunięciach wojskowo-administracyjnych;
- wykorzystanie przychylnych nam nastrojów społeczeństwa obozu przeciwnego dla prowadzenia specjalnych akcji propagandowych wśród wojsk i ludności cywilnej przeciwnika;
- zbieranie ocen i analiza zeznań jeńców, zbiegów i ludności cywilnej na terenach własnych i przeciwnika w celu organizacji i prowadzenia specjalnych akcji politycznych /wystąpienia przez radio, w prasie i specjalnych ulotkach, praca wśród jeńców itp./ wojskowych, propagandowych itp.

Wspomniane akcje muszą być każdorazowo uzgadniane z kierownictwem organów rozpoznawczych w celu podporządkowania wszystkich zamierzeń polityczno-propagandowych celom i zadaniom realizowanych operacji Frontu /armii/.

6. Rozpoznanie agenturalne

Rozpoznanie to ma na celu zdobywanie danych o siłach zbrojnych, potencjale wojennym oraz innych wiadomości, stanowiących tajemnicę państwową i wojskową państw bloku przeciwnego.

Siły i środki rozpoznania agenturalnego rozpoznają te obiekty, o których nie można uzyskać danych innymi środkami. Ten rodzaj rozpoznania zwiększa ogólny zasięg rozpoznania.

Rozpoznanie agenturalne oprócz wykonywania zadań politycznych i ekonomicznych powinno:

- dostarczyć danych o przebiegu mobilizacji i przerzutach sił z obszarów zamorskich;
- zdobywać dane o rejonach rozmieszczenia zakładów atomowych, jak wydajności oraz o produkcji nowych wzorów broni masowego rażenia;
- zdobywać dane o posiadanych zapasach broni masowego rażenia i rejonach gromadzenia;
- śledzić pracę obiektów przemysłowych npla, a szczególnie obiektów produkujących dla potrzeb sił zbrojnych;
- wykrywać rejonny rozmieszczenia środków do przenoszenia bmar oraz śledzić ich przegrupowanie;
- wykrywać rejonny rozmieszczenia składów broni jądrowej;
- dostarczać dane o obiektach dla własnych uderzeń atomowych;
- wykrywać rejonny koncentracji odwodów operacyjnych i strategicznych, ustalając ich siłę, skład i numerację oraz kierunki i sposoby przesunięć;
- ustalać zdolność przelotową węzłów komunikacyjnych oraz stan urządzeń technicznych portów, lotnisk i baz, określając ich możliwości przeladunkowe.

Ze względu na specyficzny charakter prowadzenia tego rodzaju rozpoznania nie zostanie on szczegółowo omówiony.

Front posiada siły i środki do jego organizacji, a całokształtem spraw kierować będzie oddział agenturalny zarządu rozpoznania sztabu Frontu.

W ogólnym systemie rozpoznania operacyjnego ważne zadania stoją także przed pozostałymi rodzajami rozpoznania. Rozpoznanie artyleryjskie prowadzone jest głównie na korzyść wojsk raketowych i artylerii. Podstawowym zadaniem rozpoznania inżynierskiego w działaniach zaczepnych jest ustalenie stanu sieci drogowej i komunikacyjnej /drogi, rzeki, mosty - ich przepustowość itp./. Te rodzaje rozpoznania oraz rozpoznanie skażeń, promieniowanie i chemiczne zostanie omówione w wykładach specjalistycznych.

W związku z tym, że zaopatrzenie i system zaopatrywania przeciwnika oraz stan jego techniki /a zwłaszcza nowy sprzęt, amunicja, broń itp./ odgrywają coraz większą rolę w działaniach bojowych, trzeba zwrócić uwagę na rozpoznanie kwatermistrzowskie i techniczne. Problemy te dotychczas nie zostały opracowane.

IV. Organizacja i planowanie rozpoznania na szczeblu armii i Frontu

Sztab Frontu /armii / jest zasadniczym szczeblem dowodzenia, który planuje użycie wszystkich rodzajów sił i środków rozpoznania. Za organizację rozpoznania odpowiedzialni są szefowie sztabów tych szczebli, natomiast za planowanie i właściwe wykorzystanie /użycie/ sił i środków rozpoznania odpowiada zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/, który planuje zadania dla podległych ZT i oddziałów /pododdziałów/ rozpoznania Frontu /armii/ oraz jednostek wzmocnienia i wsparcia.

Wszystkie oddziały i wydziały rozpoznawcze poszczególnych rodzajów wojsk i służb są również organizatorami rozpoznania w podległych im oddziałach /pododdziałach/, które realizują na podstawie zarządzeń sztabu ogólnowojskowego i swego dowódcy.

Zarząd /oddział/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ stanowi centrum zdobywania i opracowania wszystkich wiadomości z

rozpoznania, ponosząc pełną odpowiedzialność za terminowe informowanie wszystkich komórek sztabu, rodzajów wojsk i służb, a także sąsiadów i podwładnych. Współpraca zarządu /oddziału/ z komórkami rozpoznawczymi rodzajów wojsk jest oparta na takich zasadach, że komórki te wykonują wszystkie zarządzenia zarządu /oddziału/. ^{rozpoznania} Takie ustawienie systemu rozpoznania zapewnić może racjonalne wykorzystanie posiadanych sił i środków rozpoznania oraz właściwe współdziałanie między nimi.

Pozwoli to na:

- scentralizowanie całego wysiłku rozpoznania na najbardziej istotnych zadaniach i zaplanowanie wykonania ich przez różne środki jednocześnie;
- ścisłe współdziałanie sił i środków przy wykonywaniu zadań rozpoznawczych;
- jednoczesną wzajemną informację;
- utrzymywanie ciągłej łączności rozpoznania;
- właściwą i pełniejszą analizę zdobytych materiałów informacyjnych.

Istniejąca struktura organizacyjna zarządu /oddziału/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ odpowiada wspomnianej wyżej zasadzie centralizacji całego systemu organizacji rozpoznania Frontu i armii.

Szczegółowe zadania oddziałów /wydziałów/ omówione są w Instrukcji Rozpoznania Operacyjnego /Front - Armia/ nr bibl. 09467 str.82-88.

Ważnym obowiązkiem zarządu /oddziału/ rozpoznawczego jest dostarczenie w porę dowódcy i sztabowi danych o broni jądrowej npla. Spełnienie tego wymagania umożliwia tylko dokładna organizacja całego systemu rozpoznania i wnikliwa ocena napływających informacji na danym szczeblu.

W procesie pracy rozpoznawczej zarządu /oddziału/ ważne znaczenie ma właściwe i umiejętne opracowanie zdobytych informacji oraz materiałów rozpoznawczych.

Ocena ta obejmuje:

- zapoznanie się ze stanem faktycznym przez wnikliwe studium;
- ustalenie stopnia wiarygodności zdobytych informacji;
- końcową ocenę wraz z wnioskami.

W zależności od źródła wiadomości dzielą się na:

- pewne - oparte na konkretnych faktach i potwierdzone z innych źródeł;
- prawdopodobne - możliwe do przyjęcia na tle posiadanych wiadomości o znajomości położenia wojsk npla, przy braku dostatecznych dowodów na ich potwierdzenie;
- wątpliwe - sprzeczne z posiadanymi danymi i nie poparte konkretnymi faktami;
- fałszywe - potwierdzone dowodami fałszywości.

Trafność określenia rodzaju wiadomości zależy od znajomości ogólnej sytuacji operacyjnej, umiejętności przewidywań i wyciągania właściwych wniosków, a także od doświadczenia w pracy, opracowujących dane z rozpoznania.

Cały proces pracy informacyjnej sprowadza się do właściwej i trafnej oceny npla, na którą składają się głównie:

- ustalenie jego położenia w aktualnej /rozpatrywanej/ sytuacji;
- określenie możliwości w czasie i przestrzeni.

W miarę napływu informacji dokonuje się segregacji, analizy i oceny. Proces ten trwa nieprzerwanie, a dane potwierdza się z różnych źródeł. Jednocześnie dokonuje się ciągłej konfrontacji zdobytych wiadomości z już posiadanymi.

Ustalenie położenia npla może zawierać elementy statyczne i dynamiczne. Do elementów statycznych zalicza się takie czynniki, jak: numeracja jednostek, przynależność organizacyjna /choć czasami może się zmieniać w toku działań/, uzbrojenie, wyposażenie materiałowe itp. Do elementów dynamicznych można zaliczyć takie czynniki, jak manewr oraz różne warianty działań bojowych. Ocena położenia npla powinna dać obraz faktycznego stanu jego sił w określonej sytuacji przed frontem wojsk własnych i sąsiadów.

Druga część pracy analitycznej nad zdobytymi materiałami powinna dać odpowiedź na pytanie - jakie są możliwości wykrytych sił npla, jakiego działania ze strony npla możemy się w najbliższym czasie spodziewać. Np. za godzinę, dobę, z rana, w nocy itp. i na jakim kierunku oraz jakie działanie npla stanowi dla Frontu /armii/ największe zagrożenie.

Podstawą oceny możliwości npla jest znajomość jego zasad działania. Pomimo, że npl nie będzie stale działał według ściśle utartych szablonów, są jednak zawsze pewne ogólne wskazania, dotyczące najbardziej celowego użycia sił. W tym wypadku ważne jest również kierowanie się zasadą "co npl może wiedzieć o nas". Jeśli uda się dość trafnie przeanalizować jakie dane posiada npl o naszych wojskach, to w dużym stopniu ułatwimy sobie określenie sposobu jego działania w danej sytuacji.

Na sposób działania npla poważny wpływ wywiera osobowość danego dowódcy, jego cechy charakteru, zdolności organizatorskie, narodowość itp. Przy analizie możliwości npla ważną rolę odgrywają również takie czynniki jak: charakter terenu, warunki meteorologiczne itp.

Kończącym akcentem analizy położenia i możliwości npla są wnioski, które szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego przedstawia dowódcy. Mogą one być również ujęte w formie referatu o nplu, którego treść winna zawierać ocenę całości kształtu działań npla. Treść referatu zależy od charakteru działań, ogólnego położenia wojsk własnych i npla oraz czasu, w którym się go przedstawia. Przykładową treść referatu pierwszego /do czasu rozpoczęcia działań/ oraz kolejnego przedstawia załącznik nr 6.

W praktyce jednakże szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego nie będzie wygłaszał tak obszernych referatów. Powinien być gotowy do udzielenia odpowiedzi na wszystkie ewentualne pytania dowódcy, dlatego konieczną rzeczą jest prowadzenie tak szerokiej i wszechstronnej analizy npla. Ocenę należy stale uzupełniać jeśli nowe dane z rozpoznania wykażą, że dokonana uprzednio nie odpowiada już rzeczywistości.

Reasumując, problem oceny npla należy sprowadzić do następujących zasadniczych wniosków:

- kto działa w pasie Frontu /armii/ i w jakiej sile;
- jakie są możliwości tych sił w czasie i przestrzeni /co może npl posiadanyymi siłami zrobić, jakich działań, na jakim kierunku i kiedy możemy ze strony npla oczekiwać itp./;
- jakie działanie npla w aktualnej sytuacji nam najbardziej zagraża.

Ponadto jeśli dowódca zażąda, szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego powinien przedstawić swoje zamierzenia dotyczące organizacji dodatkowego rozpoznania w zaistniałej sytuacji.

Oddział /wydział/ oceny npla opracowuje następujące dokumenty sprawozdawcze /informowania/;

- meldunki rozpoznawcze;
- komunikaty rozpoznawcze;
- okresowe komunikaty rozpoznawcze;
- mapę rozmieszczenia broni masowego rażenia npla;
- mapę sprawozdawczą /rozpoznawczą/;
- mapy robocze;
- dziennik wiadomości o nplu;
- arkusze identyfikacji związków i oddziałów npla /wzór identyfikatora prowadzone^o na szczeblach operacyjnych - załącznik nr 7/.

Szczegółową treść poszczególnych dokumentów omawia Instrukcja Rozpoznania Szczebła Operacyjnego str.113-117.

Praca nad oceną zdobytych materiałów jest trudna i wymaga wysokiego poziomu przygotowania oficerów, ich dużego doświadczenia, zdolności przewidywania rozwoju wypadków, dużej intuicji, wnikliwości i skupulatności w pracy. Praca ta jest specyficzna, gdyż materiały i źródła są po drugiej stronie frontu, stąd istnieją trudności w permanentnej konfrontacji. Dlatego nawet przy najstaranniejszej pracy, gruntownym zebraniu materiałów, dużym doświadczeniu oficerów i wysokim poziomie techniki, stosowanej w rozpoznaniu mogą się zdarzać błędy w ustalaniu stanu faktycznego i ocenie npla.

Dlatego w szerokim zakresie uwzględniać należy możliwość prowadzenia przez npla dezinformacji w skali operacyjnej, a nawet strategicznej. Cały szereg przykładów z drugiej wojny światowej świadczy o tym, że nawet doświadczony wywiad niemiecki był umiejętnie i skutecznie wprowadzany w błąd np, co do kierunku głównego uderzenia w czasie operacji powietrzno-morskiej na Sycylię, lądowania głównych sił Aliantów w operacji normandzkiej itp.

Należy uwzględnić również fakt, że niekiedy szef zarządu /oddziału/ rozpoznawczego przedstawiając swemu dowódcy zebrane informacje o nplu krzyżuje jego zamiar i powziętą decyzję. Stąd też z psychologicznie wytłumaczonych pobudek dowódca może niechętnie wysłuchiwać tego rodzaju oceny lub nie zgodzić się z nią. W tym wypadku potrzebne jest obustronne zaufanie, rzeczowość i zdolność przyjęcia przez dowódcę nawet niepomysłnej wiadomości, a nawet jeśli to nieodwzajemnione, zmiany dotychczasowej decyzji w celu uniknięcia mylnych posunięć. Zdarzały się bowiem wypadki, kiedy szef rozpoznania meldował o rzeczywistym układzie sił i zamierzeniach npla, lecz niedowierzano mu, gdyż wątpiono w prawdziwość uzyskanych informacji.

Dla skierowania wysiłku rozpoznania na osiągnięcie określonego celu, dowódca lub szef sztabu Frontu /armii/ stawiają szefowi zarządu /oddziału/ rozpoznawczego konkretne zadania najczęściej w formie wytycznych. W wypadku ich nieotrzymania szef zarządu /oddziału/ nie jest zwolniony od organizowania całego systemu rozpoznania. Treść wytycznych szefa sztabu winna mieć charakter organizacyjny i zawierać zasadnicze wymagania lub życzenia jego i dowódcy.

Mogą one zawierać wskazówki dotyczące:

- kierunków i obiektów, w których rozpoznaniu szczególnie zainteresowany jest sztab Frontu /armii/;
- czas zdobycia niektórych /szczególnie ważnych/ informacji;
- sposobu wykorzystania niektórych oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych;
- terminów planowania przedsięwzięć rozpoznawczych;
- organizacji pomocy ZT w zakresie rozpoznania;
- sposobu współdziałania z siłami układu terytorialnego i wykorzystania danych zebranych przez siły OTK itp.

W zakresie organizacji rozpoznania wchodzi szereg czynności polegających m.in. na:

- przygotowaniu sił i środków rozpoznania do działań;
- opracowaniu planu rozpoznania;
- wydaniu /opracowaniu/ zarządzeń na rozpoznanie dla podwładnych;
- organizacji współdziałania między rodzajami rozpoznania;

- organizacji dowodzenia i łączności z oddziałami rozpoznania /specjalna sieć rozpoznania na szczeblu Frontu i armii/;
- organizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia oddziałów /pododdziałów/ rozpoznawczych.

Dla realizacji wymienionych zasadniczych czynności zarząd /oddział/ rozpoznawczy Frontu /armii/ posiadają organ wykonawczy - oddział /wydział/ organizacji rozpoznania. Jest on jak gdyby oddziałem /wydziałem/ operacyjnym zarządu /oddziału/ rozpoznawczego sztabu Frontu /armii/. Opracowuje on:

- plan rozpoznania;
- zarządzenie na rozpoznanie;
- zapotrzebowanie na wiadomości;
- mapę działań własnych pododdziałów /oddziałów/ rozpoznawczych;
- mapę roboczą;
- inne dokumenty, jak: obsada personalna oddziałów rozpoznawczych, dodatkowe zadania dla podwładnych, opracowanie planów szkolenia i doskonalenia kadry i oddziałów rozpoznawczych, zapotrzebowanie na ludzi, sprzęt itp.

Po otrzymaniu wytycznych lub powzięciu decyzji /zamiaru/ przez dowódcę, zarząd /oddział/ przystępuje do planowania rozpoznania, które polega na określeniu zadań rozpoznania dla podległych sił i środków, ustaleniu wykonawców, ważności i kolejności ich realizacji, dokonaniu podziału sił i środków zgodnie z określonymi zadaniami, ustaleniu systemu organizacji dowodzenia, sposobu informowania itp.

Podstawą planowania rozpoznania są:

- zadania Frontu /armii/;
- wytyczne dowódcy lub szefa sztabu;
- zarządzenie przełożonego;
- aktualny stan sił i środków rozpoznania oraz ich możliwości;
- stan wiadomości o nplu.

Planując rozpoznanie oddział /wydział/ organizacji rozpoznania winien brać pod uwagę wskazówki szefa zarządu /oddziału/ rozpoznawczego Frontu /armii/, konkretną sytuację operacyjną i określić jakie zadania są do wykonania i w jakim czasie należy zdobyć niezbędne informacje, które z nich są

najważniejsze, gdzie skupić główny wysiłek rozpoznania itp.

Rozpoznanie planuje się na czas przygotowania i prowadzenia operacji. Zarząd /oddział/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/ w operacji zaczepnej i obronnej planuje rozpoznanie na głębokość zasięgu własnych środków rażenia oraz rozmieszczenia środków rażenia npla. Przy czym w operacji zaczepnej szczegółowo planuje się na czas przygotowanie operacji i wykonanie zadania bliższego Frontu /armii/. Na zadanie dalsze rozpoznanie planuje się w ogólnych zarysach i uzupełnia w toku prowadzenia operacji.

Podczas planowania rozpoznania szczególną uwagę należy zwrócić na uzgodnienie przedsięwzięć rozpoznawczych pomiędzy zarządem /oddziałem/ rozpoznawczym sztabu Frontu /armii/, a oddziałami /wydziałami/ i komórkami rozpoznawczymi sztabów rodzajów wojsk w celu skupienia głównego wysiłku na wykonaniu najważniejszych zadań.

Takie rozwiązanie umożliwia:

- prowadzenie rozpoznania przez wszystkie rodzaje wojsk według jednolitego planu, opracowanego przez sztab ogólnowojskowy;
- wyznaczenie zadań poszczególnym rodzajom wojsk zgodnie z ich możliwościami;
- jednoczesne prowadzenie rozpoznania najważniejszych obiektów przez kilku wykonawców;
- zapewnienie systematycznej wymiany informacji pomiędzy sztabami rodzajów wojsk.

Dokumentem zbiorczym wszystkich zamierzeń rozpoznawczych jest plan rozpoznania. Treść planu - Instrukcja R.Sz. Oper. str.110. Pomocniczymi dokumentami planowania są plany użycia sił rozpoznania specjalnego, radioelektronicznego i powietrznego, stanowiące dokumenty robocze, główne zadania tego rozpoznania ujmuje się w ogólnym planie rozpoznania opracowanym przez zarząd /oddział/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/.

Poza ogólnym planem rozpoznania, opracowywanym przez oddział organizacji rozpoznania, niekiedy poszczególne oddziały - specjalny i radioelektroniczny oraz wydział rozpoznania powietrznego zarządu rozpoznania sztabu Frontu, mogą opracowywać swoje plany, i tak:

a/ Oddział rozpoznania dywersyjno-agenturalny opracowuje plan działań grup specjalnych na tyłach /w ugrupowaniu/ npla, który obejmuje:

- cel działań, ilość, rejony i czas przerzutu poszczególnych grup;
- zasadnicze zadania;
- sposób utrzymania łączności i wymiany informacji /wykonanie zadań lub postawienie dodatkowych/;
- sposób zaopatrywania /w wypadku konieczności/;
- rejony zbiórki po wykonaniu zadania;
- sygnały rozpoznawcze z własnym lotnictwem;
- czas i sposób meldowania o wykonaniu itp.

b/ Oddział rozpoznania radioelektronicznego opracowuje na mapie plan wykorzystania sił i środków rozpoznania radioelektronicznego, w którym podaje się:

- rubież walczących wojsk, linie rozgraniczenia i te elementy ugrupowania operacyjnego Frontu /armii/, na korzyść których będzie prowadzone rozpoznanie radioelektroniczne;
- ugrupowanie, czas i sposób przegrupowania oraz granice i głębokość /zasięg/ prowadzenia rozpoznania;
- sposób organizacji łączności między elementami ugrupowania oddziału a zarządem /oddziałem/ rozpoznania sztabu Frontu /armii/;
- kolejność i sposób przekazywania meldunków;
- sposób współdziałania wewnątrz oddziału rozpoznania radioelektronicznego oraz między nimi a pododdziałami przeciwdziałania /zakłócania/ itp.

Ponadto wydziały rozpoznania rodzajów wojsk opracowują dla swych potrzeb swoje plany rozpoznania, w których uwzględniają również podstawowe zadania, postawione im przez zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/.

Na podstawie wymienionych planów opracowuje się pisemne zarządzenia na rozpoznanie dla poszczególnych armii, ZT i oddziałów podległych zarządowi /oddziałowi/ rozpoznawczemu sztabu Frontu /armii/.

W zarządzeniu podaje się:

- wiadomości o nplu, których podwładny nie posiada;

- zadania na rozpoznanie i czas ich wykonania;
- sposób utrzymania łączności i meldowania.

Ponadto w zarządzeniu podaje się wszystkie inne dane organizacyjne, szczególne wymagania lub wskazówki wykonawcze, dotyczące m.in.: przegrupowania oddziałów rozpoznawczych, ich szkolenia, uzupełnienia, wydzielenia dodatkowych sił dla wykonania zadań specjalnych, sposobu organizacji współdziałania, dostarczania zdobytych dokumentów, jeńców, wzorów uzbrojenia i sprzętu bojowego, organizacji zaopatrywania, itp.

W zarządzeniu na rozpoznanie dla oddziałów i pododdziałów specjalnych dodatkowo ujmuje się:

a/ dla oddziałów rozpoznania radioelektronicznego

- aktualne dane /lub uzupełnienia/ o urządzeniach i środkach radioelektronicznych npla;
- sposób rozwinięcia sił i środków, ich przegrupowania i manewru w toku trwania operacji;
- współdziałanie sił i środków rozpoznania radiowego i systemów radiolokacyjnych z innymi rodzajami rozpoznania oraz ze sztabami, na korzyść których organizuje się rozpoznanie;

b/ dla batalionu /kompanii/ specjalnej:

- ocenę sytuacji dywersyjno-agenturalnej w rejonie przyszłych działań /w razie potrzeby szczegółowe opisy obiektów, na które planowane są działania dywersyjne/;
- sposób, czas, rejony zrzutu grup;
- podstawowe zadania;
- lotniska zakładowania i czas gotowości do odlotu;
- sposób i orientacyjny czas powrotu po wykonaniu zadania.

Na wiadomości, których nie można zdobyć własnymi siłami opracowuje się zapotrzebowanie do sztabu przełożonego i sąsiadów.

Zapotrzebowanie na wiadomości opracowuje się na podstawie planu rozpoznania. Należy w nim podać:

- wiadomości o nplu uzasadniające złożenie zapotrzebowania;
- jakie wiadomości, kiedy i do kogo dostarczyć.

Zapotrzebowanie może dotyczyć wiadomości z rozpoznania agenturalnego, operacyjnego rozpoznania powietrznego itp. tj. takich, których ze względu na zasięg lub charakter ich wykonania nie może zdobyć armia. Sztab Frontu w zasadzie winien być

samowystarczalny pod względem zdobywania informacji w zakresie rozpoznania operacyjnego, na interesującą go głębokość. Należy podkreślić, że w szybko zmieniających się warunkach współczesnych działań pisanie zapotrzebowań na rozpoznanie utraciło częściowo sens ze względu na stosunkowo długi czas potrzebny na wykonanie i opracowanie zdjęć lotniczych. Lepszym rozwiązaniem byłoby bezpośrednie przekazywanie zdjęć z pokładu samolotu, a także stała informacja podwładnych o możliwościach i ruchach npla.

V. PROWADZENIE ROZPOZNANIA OPERACYJNEGO

W operacji armii /Frontu/ podstawowymi zasadami prowadzenia rozpoznania są:

- skupienie wysiłku wszystkich sił i środków rozpoznawczych Frontu /armii/ na zasadniczych kierunkach działania;
- uznanie priorytetu w realizacji zadań rozpoznawczych dla środków przenoszenia broni jądrowej. Wykrywanie tych środków uważać należy za podstawowe zadanie na polu bitwy;
- nieprzerwane /ciągłe/ prowadzenie rozpoznania wszystkimi dostępnymi środkami na całą głębokość planowanej operacji;
- centralizacja wysiłku wszystkich sił i środków w zarządzie /oddziale/ rozpoznawczym sztabu Frontu /armii/, który planuje, stawia zadania, kieruje wszystkimi siłami i środkami /w tym również rodzajów wojsk i służb/ i skupia w swym ręku całokształt spraw związanych z rozpoznaniem na szczeblu Frontu /armii/;
- stawianie zadań na rozpoznanie tylko z uwzględnieniem realnych możliwości posiadanych sił i środków /zadań, które nie przerastają możliwości wykonawców/;
- stała realizacja ścisłego współdziałania wszystkich sił i środków rozpoznania Frontu /armii/;
- stała regeneracja sił dla zachowania ciągłości w prowadzeniu rozpoznania itp.

Organizacja i prowadzenie rozpoznania w operacji Frontu /armii/ zależy od jej charakteru, od ogólnego położenia wojsk Frontu /armii/ oraz warunków i czasu np. w styczności z przeciwnikiem czy też bez, w początkowym okresie wojny czy w czasie jej trwania itp. W każdej z wymienionych sytuacji

wyróżnić można cały szereg czynników, wywierających wpływ na pracę komórek rozpoznawczych.

Krótki czas, duża gwałtowność i szybkość rozwoju sytuacji, decentralizacja dowodzenia i niejasność sytuacji, ogromny moralny i psychiczny wstrząs, który odczuje tak ludność cywilna, jak i wojska, wywołany potęgą zmasowanego uderzenia broni jądrowej i rozmiarami zniszczeń spowodując, że zarząd /oddział/ rozpoznawczy Frontu /armii/ musi skoncentrować się z konieczności jedynie na głównych zadaniach /problemach/, którymi będą:

- wykrycie środków przenoszenia broni jądrowej;
- ustalenie ilości i składu sił npla w pasie działania Frontu /armii/;
- wykrycie rejonów rozmieszczenia sztabów /KA, AP, GrA/, WŁ, lotnisk;
- wykrycie rejonów koncentracji nowych sił i kierunków przegrupowania do obszaru działań;
- ustalenie stopnia zniszczenia sił npla oraz stanu moralnego jego wojsk w wyniku wykonania własnych uderzeń jądrowych itp.

W miarę rozwijania się działań bojowych rozszerzać się będą możliwości zdobywania informacji o nplu i terenie, które umożliwiają prowadzenie pełniejszej analizy oceny możliwości przeciwnika.

Praca zarządu /oddziału/ winna być nadzwyczaj operatywna. Należy szeroko wykorzystywać oficerów łącznikowych, mieć własną sieć łączności rozpoznania w ogniwach - Front - armia - dywizje - pułki, wykorzystywać aparaturę i urządzenia przyspieszające opracowanie i obieg informacji /wstępna ocena, segregacja, kalkulacja cyfrowa, przekazywanie meldunków/.

W ramach zadań związanych z wykryciem przygotowań npla do użycia broni masowego rażenia, rozpoznanie operacyjne powinno wykryć rejon: rozmieszczenia składów amunicji jądrowej i chemicznej, drogi jej przerzutu, rejon stanowisk startowych wyrzutni raketowych, rozmieszczone w strefie operacyjnej, rejon rozmieszczenia warsztatów /punktów/ elaboracji, rozmieszczenie lotnisk, z których możliwy jest start samolotów z bombami jądrowymi, oraz w działaniach wojsk npla objawy oznaczające przygotowanie do użycia tej broni.

Przygotowanie

Podstawowymi cechami demaskującymi przygotowania do użycia broni masowego rażenia mogą być:

- gotowe lub przygotowywane pozycje wyrzutni raketowych i stanowiska ogniowe artylerii atomowej;
- pociski /rakiety/ na wyrzutniach lub obok nich;
- ciągniki samochodowe do przewozu pocisków, dźwigi oraz ustawianie lub montaż, cysterny i inne środki transportowe;
- punkty montażu i sprawdzania pocisków /rakiet/ znajdujące się w odległości 2-3 km od wyrzutni;
- remontowane i nowo zbudowane odcinki dróg, mosty w rejonach ześrodkowania, wyczekiwania i pozycji ogniowych, zjazdy z dróg do lasów i ślady ciężkich pojazdów gąsienicowych;
- stanowiska ogniowe artylerii plot, osłaniającej broń jądrową oraz stacje radiolokacyjne naprowadzania dział;
- schrony dla personelu w pobliżu pozycji ogniowych;
- obecność w składach pociągów platform z ciągnikami, specjalnymi maszynami, dźwigami itp. /środki te będą zazwyczaj maskowane/;
- obecność w kolumnach maszyn specjalnych, ciągników, dźwigów itp.

Podczas organizacji rozpoznania broni jądrowej npla należy przestrzegać następujących zasad:

- rozpoznanie broni jądrowej i środków przenoszenia jej do celu powinno być prowadzone nieprzerwanie;
- broń jądrowa powinna być rozpoznana /wykryta/ do czasu doprowadzenia jej do gotowości użycia;
- rozpoznanie ustalonych rejonów rozmieszczenia broni jądrowej prowadzi się do czasu zniszczenia jej przez nasze środki rażenia;
- do wykrywania jej wyznaczać najlepsze środki, dublować je /wykorzystywać kompleksowo w celu zapewnienia efektywnej skuteczności/.

Problem wykrywania środków przenoszenia broni jądrowej jest sprawą trudną i może być rozwiązany jedynie w warunkach ścisłego współdziałania wszystkich /zasadniczych/ środków rozpoznania. Główną rolę powinno tu odegrać rozpoznanie powietrzne oraz działanie grup specjalnych na tyłach /w ugrupowaniu wojsk/ npla. Rozpoznanie radioelektroniczne, a szczególnie

nasłuch i namiar radiostacji pracujących w sieciach dowodzenia środków przenoszenia broni jądrowej, mogą okazać również pomoc przy lokalizacji jednostek raketowych. Urządzenia telewizyjne zainstalowane na samolotach /śmigłowcach/ umożliwiają kontrolę terenu npla i wykrywanie tych środków.

Wspomniane środki rozpoznania pozwolą także na ustalenie celów /obiektów/ dla wykonania uderzeń własnej broni jądrowej. Zagadnienie to wymaga przestrzegania zasady, głoszącej, że wykryty cel musi być stale śledzony. Dotyczy to przede wszystkim broni jądrowej oraz zgrupowań wojsk npla i podciąganych z głębi odwodów. Zarząd /oddział/ rozpoznawczy winien przedstawić dokładną charakterystykę wykrytych celów /obiektów/, a dowódca decyduje, które należy niszczyć w pierwszej kolejności i jakimi środkami. Wykrywanie i określanie celów dla uderzeń własnych środków jądrowych jest sprawą trudną, wymaga dobrej organizacji rozpoznania, stosowania różnych metod i środków przy nader ścisłym reżimie czasu. Czas, od chwili wykrycia i opracowania celu do momentu powzięcia decyzji i zniszczenia go będzie zazwyczaj bardzo krótki /szczególnie przy wykryciu broni raketowej/, gdyż środki te mogą szybko zmieniać rejon rozmieszczenia /stanowisk startowych/, a po wykonaniu zadania natychmiast zająć stanowiska zapasowe lub przegrupować się do tyłu. Manewrowy charakter działań oraz konieczność każdorazowego potwierdzenia /sprawdzenia/ wykrytego celu bezpośrednio przed wykonaniem uderzenia sprawia rozpoznaniu dodatkową trudność.

Wykonanie zadań rozpoznania operacyjnego należy rozpatrywać z punktu widzenia ustalenia możliwości npla oraz optymalnego wykorzystania własnych sił i środków dla rozbicia konkretnego npla.

Pracę zarządu /oddziału/ rozpoznawczego można rozpatrywać ogólnie w dwóch okresach - przygotowania /organizacji/ i prowadzenia operacji armijnej lub frontowej, przy czym okres pierwszy może być bardzo krótki lub nie będzie go wcale, w warunkach kiedy sztab Frontu /część armii/ planuje nową operację w ramach prowadzenia poprzedniej.

Do głównych problemów pracy zarządu /oddziału/ rozpoznawczego w zakresie przygotowania nowej operacji należy zaliczyć:

- przygotowanie wstępnych danych o sytuacji i możliwościach npla w celu przedstawienia dowódcy Frontu /armii/;
- planowanie rozpoznania;
- gotowość bojową sił i środków do działań zgodnie z zatwierdzonym planem i zarządzeniami, postawienie im nowych sił i kierowanie ich działaniem;
- zbieranie i opracowywanie napływających informacji o nplu i przedstawianie ich przełożonym /dcy lub szefowi sztabu/;
- stałe informowanie podwładnych i sąsiadów, wewnątrz sztabu itp.

Przy realizacji zadań zarząd /oddział/ rozpoznawczy współpracuje ze wszystkimi zarządami /oddziałami/ i dowództwami sztabu Frontu /armii/, a przede wszystkim z zarządem /oddziałem/ operacyjnym, szczególnie w takich zagadnieniach, jak:

- opracowanie planu operacji /zagadnienia związane z oceną npla - na mapie i dyrektywie/;
- stała wymiana informacji między oddziałem /wydziałem/ oceny npla zarządu /oddziału/ rozpoznawczego a oddziałem /wydziałem/ informacji zarządu /oddziału/ operacyjnego/;
- współdziałanie i ścisła współpraca w zakresie oceny i zwalczania przez własną broń jądrową wykrytych celów /obiektów/ npla;
- opracowanie zagadnień, związanych ze zwalczaniem grup dywersyjnych i band zbrojnego podziemia podczas przegrupowania wojsk Frontu /armii/ na duże odległości oraz na obszarach tyłowych;
- uzgodnienie miejsc, czasu i sił potrzebnych do organizacji rozpoznania walką;
- wzajemna informacja, uzgadnianie zagadnień, związanych z oceną możliwości npla szczególnie przed wprowadzeniem do bitwy drugich rzutów, wykonaniem przeciwuderzeń itp.;
- organizacja i zabezpieczenie przeciwdziałania radioelektronicznego /organizacja zakłócania/, maskowania operacyjnego, dezinformacji itp.;
- organizacja rozpoznania w lukach i na skrzydłach ZT, armii oraz na oddzielnych /samodzielnych/ kierunkach /siły i środki, czas, sposób, udział oddziałów ogólnowojskowych itp./;

- zapewnienie warunków wprowadzenia do działań oddziałów rozpoznawczych Frontu /armii/ m.in. przez wydzielenie limitu środków do przerzutu grup specjalnych na tyły, poinformowanie o rejonach działania, uzgodnienie rejonów dyslokacji /rozwinięcia/ oddziałów rozpoznania radioelektronicznego, ich przegrupowania w toku operacji, zabezpieczenia materiałowego zespołów radionamiaru itp..

Współpraca zarządu /oddziału/ rozpoznawczego z operacyjnym jest czymś stałym, osobisty zaś kontakt oficerów zjawiskiem najczęściej spotykanym i pożądanym.

W operacji zaczepnej prowadzonej z rejonów wyjściowych położonych w głębi, rozpoznanie w odróżnieniu od rozpoznania w operacji organizowanej w bezpośredniej styczności z nplm charakteryzuje się tym, że podczas przygotowania operacji podstawowe informacje o nplu uzyskuje się od sztabów będących w styczności z nplm. Na 2-3 dni przed natarciem wojsk Frontu /armii/ mogą być wykorzystane częściowo do prowadzenia rozpoznania pododdziały rozpoznawczo-dywerysyjne /specjalne/, rozpoznania radioelektronicznego i lotnictwa rozpoznania operacyjnego.

Współczesną /przewidywaną/ operację zaczepną cechować będzie duży rozmach, szybkość i głębokość działań przy masowym użyciu broni jądrowej. Warunki te będą rzutowały na styl pracy komórek rozpoznawczych. Najważniejszą rzeczą będzie zachowanie ciągłości rozpoznania przy stałym uwzględnieniu czynnika czasu, gdyż każda informacja, dostarczona z opóźnieniem może okazać się już zbędna.

Z chwilą rozpoczęcia, a potem trwania działań, oddział rozpoznawczy powinien ustawicznie konfrontować stan faktyczny /aktualnie napływające informacje/ z posiadanymi z okresu organizacji operacji.

Z chwilą rozpoczęcia działań, wraz z maksymalną intensyfikacją pracy wszystkich środków rozpoznania napływ informacji ze wszystkich źródeł znacznie wzrośnie dając pole do popisu oddziałowi /wydziałowi/ oceny npla, który bieżąco przygotowuje ocenę sił npla, jego aktualne możliwości oraz narastanie sił w czasie. Przygotowany meldunek szef oddziału /wydziału/ oceny npla przedstawia szefowi zarządu /oddziału/, który dokonuje

ostatecznej redakcji w celu przedstawienia przełożonemu. Meldunek ten zawiera z zasady najistotniejsze zagadnienia. Zdobyte dane przekazuje się zainteresowanym wewnątrz sztabu, opracowuje odpowiednie meldunki do sztabu nadrzędnego, wymienia się z sąsiadami oraz informuje podwładnych doraźnie lub w codziennych komunikatach rozpoznawczych. Częstotliwość obiegu informacji zależy od szczebla dowodzenia, ważności zdobytych danych o npla, adresata oraz aktualnego rozwoju sytuacji. Dla różnych adresatów inny może być stopień opracowania i treść przekazanej wiadomości.

Nader istotną sprawą jest utrzymanie stałej łączności w systemie rozpoznania, a szczególnie z grupami na tyłach npla i samolotami rozpoznania taktycznego i operacyjnego.

W czasie /przełamania/ działania w taktycznej strefie obrony npla, oddział rozpoznawczy armii powinien określić możliwości wprowadzenia do walki taktycznych odwodów npla /czas, kierunek i siły oraz rubież/, a następnie odwodów operacyjnych. To ostatnie interesować winno również zarząd rozpoznania Frontu. Zadanie wykrywania tych odwodów wykonywały będą walczące ZT, oddziały rozpoznawcze /OR/, rozpoznanie rodzajów wojsk i służb, powietrzne i radioelektroniczne. Sztaby korzystać będą z informacji sąsiadów.

W toku działania w operacyjnej głębokości i rozwinięcia zdecydowanego pościgu rozpoznanie musi zdobyć przede wszystkim dane o kierunkach wycofania się npla, obsadzenia rubieży w głębi oraz o podciąganiu świeżych sił w celu wykonania przeciwuderzenia.

Ważnym momentem w toku operacji jest pokonywanie szerokich przeszkód wodnych oraz wprowadzenie do bitwy drugich rzutów armii /Frontu/. Zarząd /oddział/ rozpoznawczy musi zawsze zapewnić zdobycie wyczerpujących informacji dla szybkiego pokonania tych przeszkód oraz celowego wprowadzenia kolejnych rzutów.

W czasie działań w głębi operacyjnej dużego znaczenia nabierają akcje grup specjalnych /rozpoznawczo-dywerysyjnych/, które poza prowadzeniem rozpoznania będą wykonywały dywersję, dezorganizowały działalność władz wojskowych i administracyjnych, siły panikę, niszczyły komunikację, napadały na sztaby

itp. Akcje te utrudniać będą planowe wycofanie się sił npla. Główną rolę w pościgu odegra jednak rozpoznanie powietrzne.

W wypadku okrążenia zgrupowań npla rozpoznanie winno ustalić:

- skład, stan bojowy i moralny okrążonych sił npla;
- sposób organizacji obrony przez npla, najsłabsze w niej miejsca;
- usiłowania npla, zmierzające do wyjścia z okrążenia oraz do deblokacji swych sił.

Prowadzenie rozpoznania w operacji zaczepnej Frontu /armii/ wzdłuż wybrzeża morskiego będzie posiadało szereg właściwości.

Oprócz zadań, wykonywanych na kierunku śródlądowym rozpoznanie w tych warunkach powinno dostarczyć wiadomości o:

- bazach morskich, portach, nabrzeżach i kanałach żeglownych npla;
- rejonach koncentracji jego sił morskich /zespołów uderzeniowych/;
- przypuszczalnych i rzeczywistych rejonach wysadzenia desantów /desantu/ morskich.

Dla realizacji tych zadań zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/, działającego wzdłuż wybrzeża morskiego, powinien:

- postawić zadanie na rozpoznanie dla sił i środków Marynarki Wojennej;
- utrzymywać ścisłą łączność i współdziałanie ze sztabem Floty, zabezpieczającym operację zaczepną na morzu, a w tym:
- uzgadniać działanie grup specjalnych Floty i Frontu /armii/ szczególnie w rejonach baz morskich lub wybrzeży, na których przewidziana jest operacja desantowa;
- bieżąco wymieniać informacje o nplu, szczególnie broni jądrowej /okrętach wyposażonych w pociski rakietowe jak również środkach naziemnych mogących razić cele na morzu/;
- systematycznie wymieniać dane z rozpoznania radioelektronicznego;
- wzajemnie wykorzystywać informacje i okazywać pomoc przy prowadzeniu operacyjnego rozpoznania powietrznego;

- prowadzić wymianę dokumentów informacyjnych, dotyczących oceny możliwości npla w przewidywanych i prowadzonych działaniach na lądzie i morzu;
- posiadać przedstawicieli /oficerów kierunkowych/ w sztabie Floty i na odwrót itp.

Zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/ powinien posiadać dokładne opisy wojskowo-geograficzne terenu na kierunku nadmorskim dla skutecznego rozpoznania szczególnie licznych rokałowo biegnących przeszkód wodnych dla określenia najlepszych miejsc i warunków ich pokonania.

W ocenie działań i możliwości npla zarząd /oddział/ rozpoznawczy winien brać pod uwagę możliwość oddziaływania ogniem /w tym bronią jądrową/ sił morskich npla na ugrupowanie operacyjne Frontu /armii/, jak również stałe zagrożenie nadmorskiego skrzydła i tyłów przez możliwość wysadzenia desantu morskiego lub grup specjalnych z morza.

Rozpoznanie we współczesnych warunkach wykorzystując osiągnięcia nauki i techniki, powinno zapewnić skuteczną kontrolę całego, interesującego Front /armię/ obszaru działań npla. Posiadanie w porę podstawowych danych o przeciwniku pozwoli dowódcy Frontu /armii/ na powzięcie prawidłowej decyzji, realne planowanie operacji, najbardziej racjonalne wykorzystanie posiadanych sił i środków, utrzymanie inicjatywy i skuteczne dowodzenie.

Współczesne rozpoznanie charakteryzuje się dużą operatywnością i aktywnością, odpornością na różne metody dezinformacji i zakłóceń stosowanych przez npla, dużym zasięgiem działania, szybkością zdobywania i opracowywania oraz dostarczania danych, umożliwiającymi wykorzystanie ich przez walczące wojska. Na współczesnym polu bitwy rozpoznanie musi być ciągłe, prowadzone na dużych głębokościach, przed frontem i na skrzydłach, dla zapewnienia dowódcom i sztabom niezbędnych danych o położeniu i możliwościach npla.

W zależności od rodzaju działań sposoby organizacji rozpoznania mogą być różne. Innej organizacji wymaga początkowy okres wojny, innej zaś operacja zaczepna i obronna, istnieć będą pewne charakterystyczne właściwości w organizacji rozpoznania, w pracy komórek rozpoznawczych sztabów, aczkolwiek wiele

cech będzie wspólnych choćby ze względu na wykorzystanie każdorazowo na szczeblu Frontu /armii/ podobnych etatowo sił i środków.

Powodzenie w odpowiedzialnej pracy rozpoznawczej osiągnąć można jedynie w scharmonizowanym wykorzystaniu wszystkich rodzajów i środków rozpoznania. Tylko połączony ich wysiłek przy umiejętnej koordynacji zarządu /oddziału/ rozpoznawczego sztabu Frontu /armii/ może przynieść pozytywne wyniki.^{x/}

Załączniki:

1. Podział rozpoznania.
2. Organizacja kompanii rozpoznania specjalnego armii.
3. Przykład planowania rozpoznania specjalnego.
4. Organizacja, wyposażenie i ugrupowanie pułku rozpoznania radioelektronicznego armii w operacji zaczepnej.
5. Schemat rozmieszczenia oraz zasięgu sił i środków rozpoznania.
6. Referat o nieprzyjacielu.
7. Wzór identyfikatora ZT npia prowadzonego na szczeblach operacyjnych.
8. Schemat organizacji rozpoznania w operacji zaczepnej armii i Frontu.

Literatura:

1. Płk dypl. K. PISZCZEK "Zasady organizacji i prowadzenia rozpoznania w operacji zaczepnej armii i Frontu". Wyd. ASG 1966 r.
2. Biuletyn Informacyjny nr 4/78/ Szt.Gen. "Organizacja i prowadzenie rozpoznania w operacji zaczepnej Frontu" - "Organizacja rozpoznania radioelektronicznego w operacji zaczepnej Frontu".

---

x/ Treść rozdziałów IV i V, z wyjątkiem załączników, według skryptu - Płk dypl. K. PISZCZEK "Zasady organizacji i prowadzenia rozpoznania w operacji zaczepnej armii i Frontu".

3. Biuletyn Informacyjny nr 1/95/ 1968 r. Szt.Gen. "Organizacja i zasady działania polowego systemu dowodzenia armii lotniczej".
4. Ppłk dypl. M. DEBSKI "Zadania oraz możliwości sił i środków rozpoznania radioelektronicznego armii i Frontu".
5. Płk dypl. Z. GRZEDA "Organizacja i prowadzenie rozpoznania powietrznego przez DLSzR".
6. Mjr dypl. W. BARTOCHA "Organizacja i prowadzenie działań bojowych przez plro.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY-RW i AO

ppłk dypl. W. WOJCIK

Odbito 70 egz.

Egz. nr 1-70 bibl. tajna

Wyk. ppłk WOJCIK

Druk. K.L.

Nr. ks. 02789/03381/WW

Kor. A.J.

PRZYKŁAD PLANOWANIA ROZPOZNANIA SPECJALNEGO

L.I.S.I.N.B.A

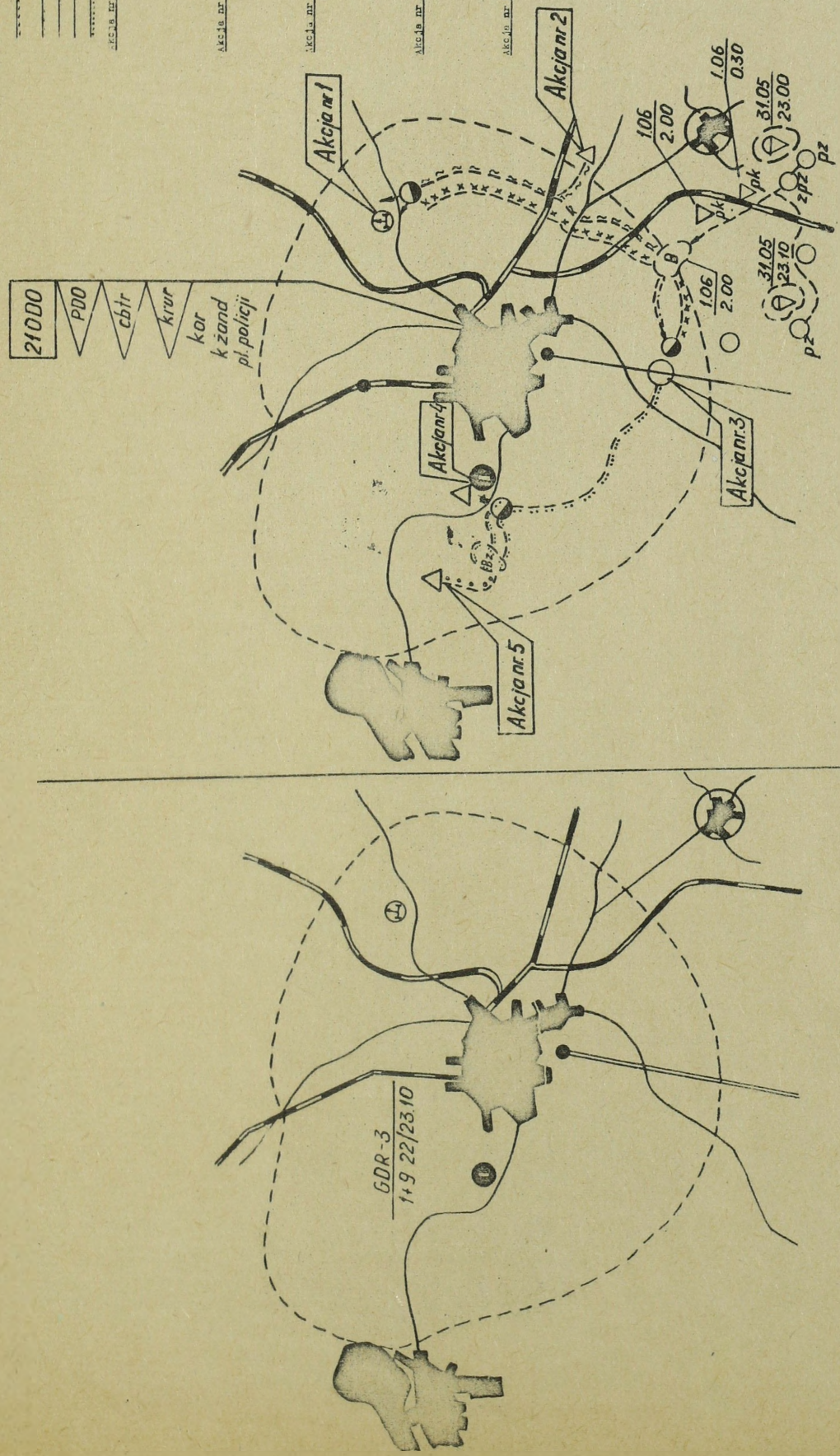
- trasę dojazdu w rejon bazy;
- trasę dojazdu i wykonanie akcji nr 1 / 7 z wyjątkiem rozpoz-
- znanie czasu: akcji nr 3 / 2 z wyjątkiem;
- trasę powrotu do bazy / 5 z wyjątkiem i dojazdu w rejon akcji nr 2 / 2 z wyjątkiem;
- trasę dojazdu i wykonanie akcji nr 3 / 5 z wyjątkiem;
- trasę dojazdu w rejon nr 2 i wykonanie akcji nr 4 / 6 z wyjątkiem;
- trasę powrotu do bazy nr 2;
- trasę dojazdu i wykonanie akcji nr 5 / 2 z wyjątkiem;

- cel, zakończenie baterii: "Bak" poprzez zakłócenie sta-
- nioną łączność czołgów baterii i radiostacji nr 3 na-
- prowadzających misję; na cel;
- metoda - obserwacja;
- siły i czas działania - 2 zwiadów od 5.00 z wyjątkiem - 22.00
- 4.00;
- sprzęt łączności BVE x 30 i periskop, radiostacja R-352.

- cel, wykonanie ruciołoga w celu zniszczenia;
- metoda - obserwacja;
- siły i czas działania; rozpoznanie 2 zwiadów od 22.00
- 1.00 - 21.00 3.00, zwiad 1 + 5 z 2/3.00;
- materiały - 4 ładunki kumulacyjne,
- 4 granaty kumulacyjne,
- 2 granaty,
- 1 radiostacja R-352.

- cel, dozorgancja pracy łączności;
- metoda - obserwacja;
- siły i czas działania 1 + 5 od 3-5.00;
- materiały - 6 ładunków kumulacyjnych,
- 2 granaty kumulacyjne,
- 20 kg fosforowego materiału wybuchowego.

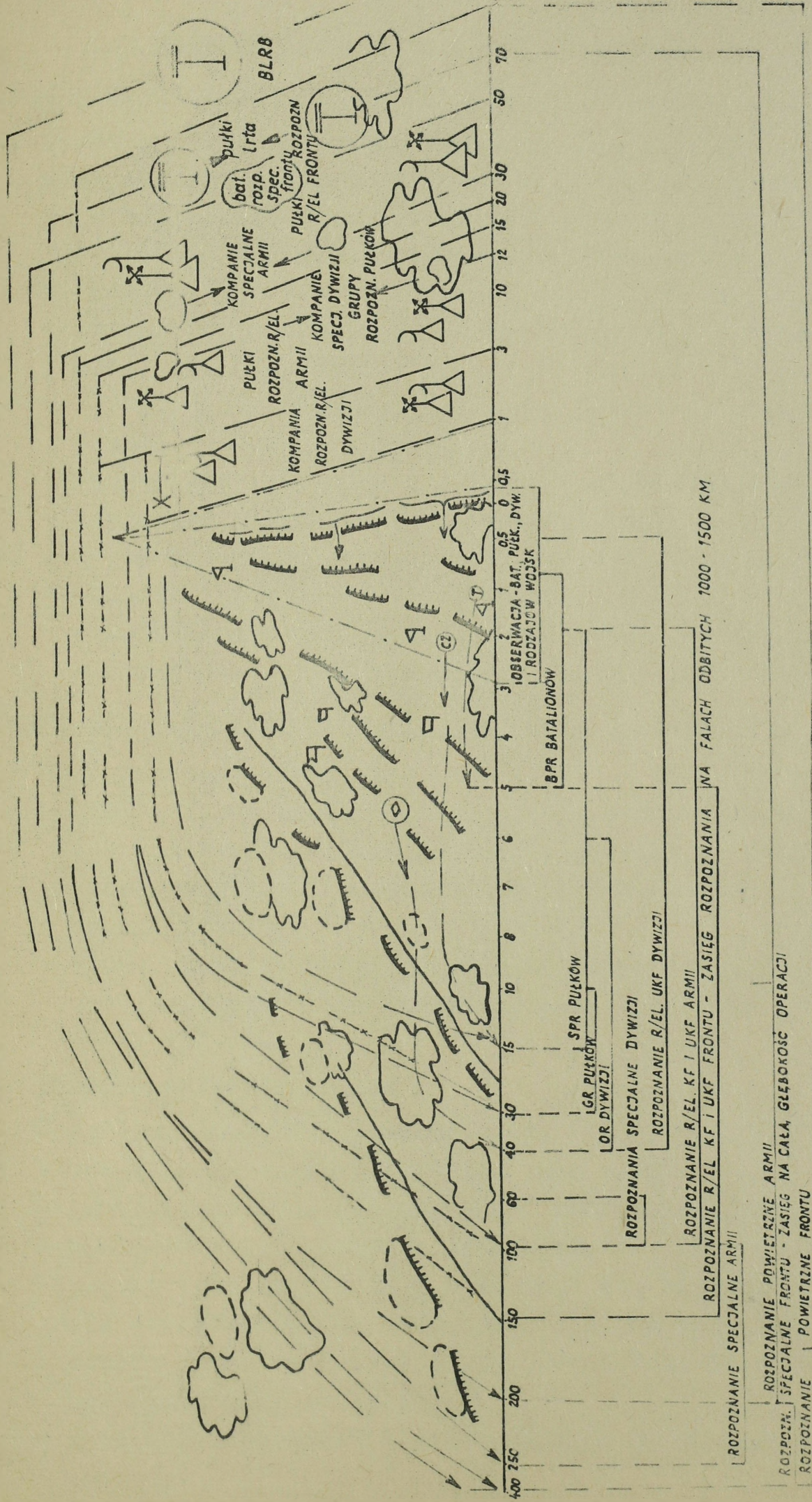
- cel, rozpoznanie przemieszczających się koł. w kierunku-
- celu na kierunku .....
- metoda - obserwacja;
- siły i czas działania - 2 zwiadów od 5.00
- 22.00 1.00, zwiad 1 + 5 od 3-5.00;
- sprzęt łączności BVE x 30, periskop i radio nr 3 nr 1-5;
- punkty artyl. obserwacji w rejonie bazy, w szczególności
- nie strażniczo 3 - sieć szeregowa w kierunku do punktu obserwacji
- zachód.

Nyk. w 70 cel
 wyk. ppłk. Wójcik
 Poz. nr 05392/100

SCHEMAT ROZMIESZCZENIA ORAZ ZASIEGU SIŁ I ŚRODKÓW ROZPOZNANIA

Referat o nieprzyjacielu /pierwszy/

1. Ogólna ocena dotychczasowych działań /posunięć/ npla

- a/ Czego npl dokonał do momentu omawianego okresu w zakresie podniesienia gotowości bojowej swoich wojsk:
- przedsięwzięcia mobilizacyjne;
  - postawienie w stan gotowości bojowej wojsk;
  - ogłaszanie alarmów, wyprowadzenie wojsk na poligony;
  - przegrupowanie wojsk pod pozorem ćwiczeń w kierunku granicy państwowej;
  - utrzymywanie części lotnictwa w powietrzu oraz wyprowadzanie w morze sił morskich;
  - manewr sił i środków z jednego kontynentu na drugi;
  - zdejmowanie sprzętu z konserwacji itp.;
- b/ posunięcia natury ekonomicznej mającej wpływ na stan sił zbrojnych i gotowość bojową npla:
- przestawianie przemysłu na produkcję wojenną, tworzenie zapasów, produkcja nowych środków walki itp.

2. Ocena sił i środków npla dla wykonania tego zamiaru

- a/ Broń masowego rażenia:
- ogólna ilość środków przenoszenia broni jądrowej i ich możliwości /ilość amunicji, podział wg zasięgów, prawdopodobna ilość uderzeń i na jakie obiekty, ich skutki itp./;
  - ilość broni jądrowej na poszczególnych kierunkach;
  - możliwość przerzutu nowych środków oraz czas i kierunek ich użycia.
- b/ Związki ogólnowojskowe:
- ogólna ilość ZT i pododdziałów;
  - rozmieszczenie /ugrupowanie/ tych sił;
  - główne i pasywne /drugorzędne/ kierunki działań;
  - zdolność bojowa poszczególnych ZT;
  - rejony rozmieszczenia i prawdopodobne kierunki działania drugich rzutów i odwołów /czas ich wprowadzenia/;
  - użycie desantów powietrznych i morskich, czas, kierunek działania, zadania;
  - możliwości narastania sił i środków po stronie nieprzyjaciela.

c/ Lotnictwo:

- stan sił powietrznych, możliwości manewru lotniskowego, narastanie sił;
- możliwości bojowe lotnictwa - ilość sił wydzielona do walki o panowanie w powietrzu, do izolacji pola walki i do wsparcia wojsk;
- możliwości uderzeń na wojska i obiekty tyłowe wojsk własnych itp.

d/ OPL:

- siły i środki wydzielone do OPL;
- charakterystyka systemu wykrywania celów powietrznych, naprowadzania samolotów i pocisków na cele powietrzne;
- rubieże wykrywania celów powietrznych na różnych wysokościach;
- strefy wykrywania i naprowadzania przeciwlotniczych pocisków raketowych;
- przewidywane wykorzystanie sił i środków OPL w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych Grupy Armii i strefy komunikacji.

e/ Siły morskie:

- ogólny stan sił morskich na interesujących nas akwenach;
- główne kierunki działania i możliwe zadania;
- możliwości wsparcia wojsk lądowych npla, a szczególnie zabezpieczenia wysadzenia i wsparcia desantu morskiego.

3. Sytuacja radioelektroniczna npla w zakresie prowadzenia wojny elektronicznej i jej wpływ na działanie wojsk Frontu /armii/:

- możliwości npla w zakresie rozpoznania radioelektronicznego, przeciwdziałania, maskowania i dezinformacji;
- wpływ przeciwdziałania radioelektronicznego npla na własne systemy łączności, radiolokacji i nawigacji.

4. Wnioski z oceny kierunku /teatru/ działań:

- rubieże obronne, RU zawczasu przygotowane;

- dogodnie rubieże do organizacji obrony /przeszkody wodne, teren górzysto-lesisty, bagna, tereny do zalania itp./;
- pojemność kierunków i drożni;
- charakterystyka wysp i wybrzeży /dogodne rejony desantowania/.

5. Zabezpieczenie materiałowo-techniczne:

- wykryte składy, magazyny i punkty zaopatrywania;
- możliwości npla w zakresie zaopatrywania transportem lądowym, powietrznym i morskim.

6. Ocena możliwości npla w chwili obecnej i na najbliższą przyszłość:

- jakimi siłami, w jaki sposób i w jakim czasie npl może zrealizować zamierzony /przypuszczalny/ cel operacji;
- ewentualne zadania dla głównego i pomocniczych zgrupowań /co zniszczyć do jakiego czasu, jaką rubież opanować, głębokość i tempo operacji itp./.

7. Wnioski ogólne:

- czas i główny kierunek rozpoczęcia działań;
- cel, czas i kierunek użycia drugich rzutów /odwodów/;
- zdolność bojowa i stan moralny wojsk npla;
- jakie działanie npla jest dla naszych wojsk najbardziej groźne;
- określenie głównego zgrupowania npla, którego rozbicie znacznie osłabi zdolność bojową jego wojsk;
- najsłabsze miejsca /miejsca/ w obronie npla;
- jakie obiekty lub urządzenia tyłowe /zaopatrywania/ są zasadnicze, których zniszczenie sparaliżuje system zaopatrywania npla;
- proponowane cele dla uderzeń własnej broni jądrowej;
- propozycje dotyczące rozpoznania.

Kolejna ocena /referat/ nieprzyjaciela

1. Ocena działań npla na okres sprawozdawczy:

- w jakim czasie, sposób i co npl wykonał /osiągnął/;
- czy npl osiągnął i w jakim stopniu zamierzony cel, uwzględniając głębokość włamania, tempo natarcia, zużycia drugich rzutów i odwodów, poniesione straty i możliwości ich uzupełnienia.

2. Ocena możliwości działania w najbliższej przyszłości:

- jakimi siłami, w jaki sposób i w jakim czasie i co zamierza npl osiągnąć;
- możliwości i sposób wykorzystania broni masowego rażenia i rodzajów sił zbrojnych;
- możliwości realizacji zamiaru przez npla uwzględniając ogólny stosunek sił i działanie naszej strony.

3. Siły i środki zabezpieczające realizację tego zamiaru:

a/ broń masowego rażenia:

- ilość, rozmieszczenie, uzupełnienie strat, prawdopodobne zużycie amunicji i możliwość zaopatrywania;
- możliwość użycia na nasze wojska;
- jak należy zwalczać broń jądrową npla /opłacalne cele i czas wykonania na nie własną bronią atomową/;

b/ związki ogólnowojskowe:

- jakie siły, ich ilość i organizacja znajdują się na głównym i pomocniczym kierunku /kierunkach/ lub obszarach;
- czy i jakie wprowadzone nowe siły;
- możliwości narastania sił, czas, rubież, kierunek wprowadzenia oraz ich zadania;
- podciąganie z głębi odwodów i manewr nimi;
- główne rejony koncentracji sił npla, możliwość organizacji obrony poszczególnych rubieży lub obszarów itp.

c/ Lotnictwo:

- zmiany w stanie ilościowym i dyslokacja sił powietrznych;
- możliwości uzupełnienia strat;
- możliwości bojowe lotnictwa npla i przewidywane działanie w konkretnej sytuacji i w najbliższym czasie.

d/ OPL:

- siły i środki wydzielone do OPL;
- charakterystyka wykrywania celów powietrznych i naprowadzania samolotów i pocisków na cele powietrzne /rubieże wykrywania celów powietrznych na różnych wysokościach i strefy wykrywania i naprowadzania plot pocisków raketowych/;
- przewidywane wykorzystanie sił i środków OPL w ramach osłony wojsk i obiektów tyłowych w strefach działań bojowych i komunikacji;

e/ siły morskie:

- jakie zmiany zaszły w stanie i rozmieszczeniu sił morskich npla;
- główne rejony działania, sposób i zadania;
- możliwości wsparcia własnych wojsk oraz przerzutu i wsparcia ewentualnych desantów morskich.

4. Wnioski z sytuacji radioelektronicznej npla:

- wpływ dotychczasowej działalności npla w prowadzeniu wojny elektronicznej na działanie wojsk własnych;
- zmiany w systemie, metodach i środkach wojny elektronicznej;
- możliwość prowadzenia rozpoznania, zakłóceń i zniszczenia systemów radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

5. Wnioski z teatru działań /treść jak poprzednio/

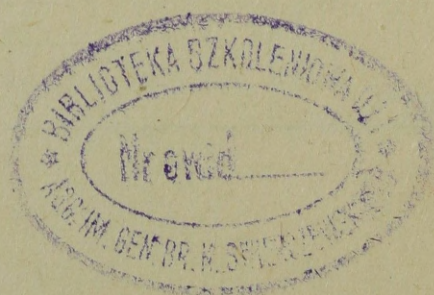
6. Wnioski dotyczące zabezpieczenia materiałowo-technicznego wojsk npla /treść jak wyżej/.

7. Wnioski ogólne:

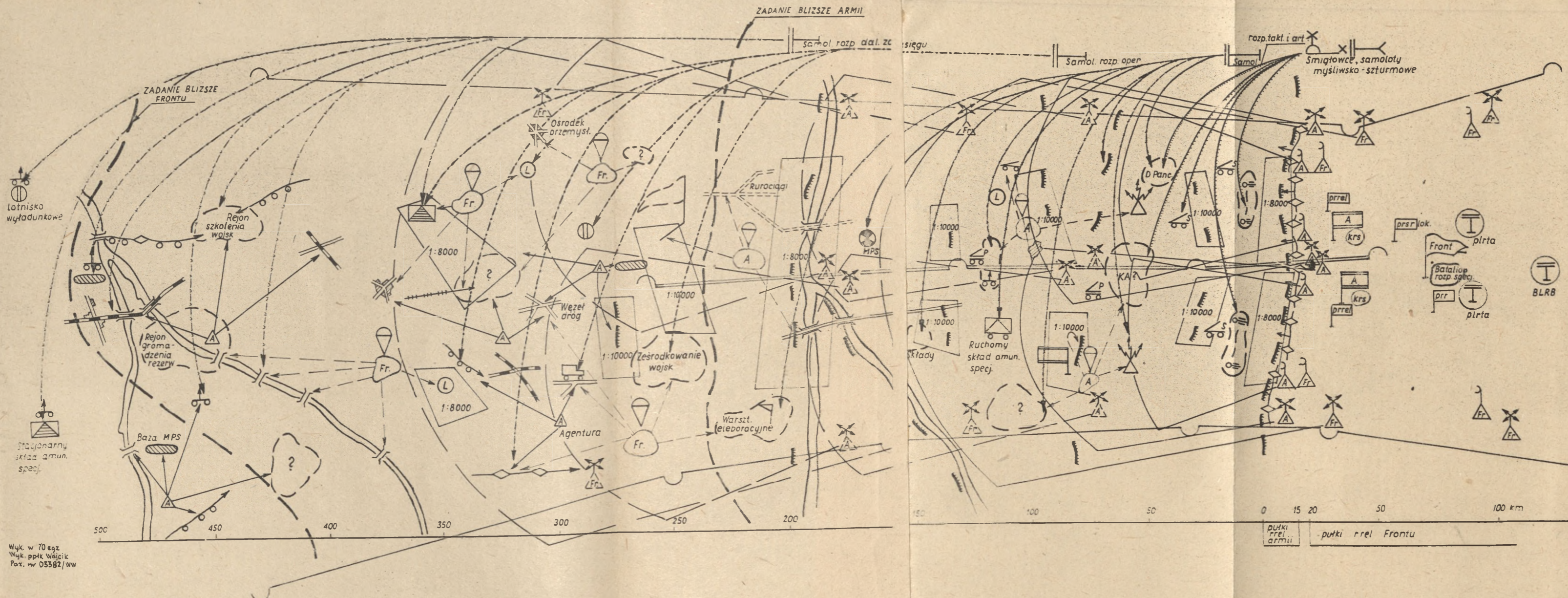
- rezultat dotychczasowych działań npla;
- cel działań npla w najbliższej przyszłości i możliwość jego realizacji;
- jakimi siłami, kiedy i na jakie obiekty może npl skierować główne uderzenia;
- zdolność bojowa i stan moralny wojsk npla;
- jakie zgrupowanie /siły/ i działanie npla jest dla nas najgroźniejsze w danej sytuacji;
- propozycje dla uderzeń własnej broni jądrowej oraz propozycje rozpoznania.

Podana wyżej treść oceny /referatu/ npla zawiera podstawowe problemy, które winien badać zarząd /oddział/ rozpoznawczy sztabu Frontu /armii/. W praktycznej działalności bojowej dowódca nie jest w stanie wysłuchiwać tak obszernego meldunku /referatu/, gdyż brak będzie na to czasu w szybko zmieniających się sytuacjach. Najczęściej szef zarządu /oddziału/ ograniczy się do podstawowych wniosków z oceny, które omówiono w rozdziale czwartym.

IDEOWY SCHEMAT ROZPOZNANIA W OPERACJI ZACZEPNEJ

- LEGENDA**
- Radionamierzenie:

    - A - armii
    - Fr - Frontu / na falach przyziemnych

Rozpoznanie syst. radiolokacyjnych:

    - A - armii
    - Fr - Frontu
  - Działanie grup specjalnych:

    - Fr. - trzy-sześć grup / ogólne możliwości Frontu około 40 grup
    - A - dwie-trzy grupy / ogólne możliwości armii 12-14 grup
  - Uwzględniono zasięg lotnictwa rozpoznawczego na niskich pułapach.

Wyk. w 70 egz.
Wyk. ppłk Wójcik
Poz. nr 03382/WW